

Domoljub

V Ljubljani, 5. julija 1939

Leto 52 • Štev. 27

Od zmage do zmage - naprej!

Ves v zastavah in v veselem razpoloženju je bil pretekli dne naš Maribor, ki si ga je izbrala slovenska mladina, da pokaže napore in plemenite sadove svojega dela in da napravi načrte za bodočnost. Naša fantovska in dekliška organizacija sta zbrali v Mariboru nad 10.000 članov in članic in pa ogromne množice drugega slovenskega naroda, ki so prišle iz vseh krajev Slovenije.

Slovenska mladina se je zbrala v Mariboru zato, da jasno in odločno pove, da je katoliška in da hoče tudi v bodoče ostati katoliška. Ona hoče z večno veljavnimi načeli krščanstva prekvasiti javno in zasebno življenje, ker se živo zaveda, da se pravi slovenski duh bratsko druži s krščanstvom. Predobro se zaveda, da sta krščanska resnica in poštenost tista dva činitelja, ki sta naš narod ohranjela in ga vedno na novo poživljala v preteklosti, da niso naši sinovi in hčere postali izkoreninjenci na sicer slovenski zemlji. Nadalje se predobro zaveda, da je le na krščanskih temeljih vzgojena slovenska mladina poročstvo srečne bodočnosti našega naroda, le tedaj bo naš narod močan in krepek, drevo slovenstva ne bo usihalo in hiralo, marveč rastle in se razvijalo. Le v tem slučaju bo naša mladina tisti žuboreči, nikdar usehli

studenee, ki bo slovenstvo napajal z novim življenjem, z novo krvjo. Naše rešitve ni morda v nekem na pol poganskem športu, pa tudi ne v svobodomiselnosti in naprednjaški prosveti, ni rešitve v materialističnem gospodarskem sestavu, ni v nekem umišljenem nacionalizmu, ki vsi skupaj nočejo pripoznati bistvenih prvin slovenskega naroda.

Ker se tudi na najvišjih mestih dobro zavedajo, da je naša mladina, ki je krščansko vzgojena in prešinjena katoliške zavesti, nad vse zvesta svoji državi, zato je prevzel nad mogočnim mariborskim taborom pokroviteljstvo Nj. Vel. kralj Peter II., ki ga je na slavnostnih dneh zastopal mariborski poveljnik general Čeda Stanojlovič. Ob tej priliki se je mogel zastopnik kralja Petra II. prepričati o zdravju in telesni kreposti te slovenske mladine. Iz discipliniranega nastopa, vzorne urejenosti in iz navdušenja, s katerim je mladina klicala mlademu kralju, je mogel spoznati tudi njene duhovne vrline, ki skupaj z njenimi telesnimi sposobnostmi dajejo jamstvo, da je ta mladina najtrdnjejši in najzvestejši temelj države in poročstvo za trajno čast našega vzvišenega kraljevskega doma.

V naslednjem podajamo kratek pregled veličastnega tabora v Mariboru.

Sportne tekme

Dne 29. in 30. junija je bil Maribor prizorišče največjih športnih tekem, ki jih je kdaj videla Slovenija. Tako člani kakor mladiči Zveze fantovskih odsekov so pokazali v skoku v višino, v skoku s palico, v metu krogle in diska, v teku na 10.000 m, v skoku v daljavo, v teku na 110 m z ovirami, v teku brez ovire na 60 m, v teku na 400 m, v teku na 1000 m, v teku na 800 m, v skoku v višino, v metu kopja, v teku na 200 m, v metu kladiva, v teku na 5000 m, v mešanem dvanajsterboju in v orodnem deseterboju za prvenstvo št. toliko spretnosti, da so vsi, ki se na sodobni šport razumejo, o napredku naših fantov govorili z največjo pohvalo.

Stanovska zborovanja

V okviru Mladinskega tabora so bila na dnevnem redu tudi stanovska zborovanja.

Izobraženstvu in dijaštvu je govoril ravnatelj dr. K. Capuder iz Ljubljane o Kristusu našem voditelju in o voditeljskih nalogah slovenskega katoliškega šolanca. Dr. Jakob Aleksič je razpravljal o stvarini: »Naša mladina naš narode, ter razvijal misli o pravil-

nem uraščanju mladega rodu v življenju naroda ob upoštevanju njegove preteklosti, sedanjosti in potrebi njegovi bodočnosti. Glavni urednik »Slovenec« dr. Ivan Ahčin je primerjal totalitarne države s krščanstvom ter jasno pokazal načelno razliko v pojmovanju družbe in posameznikov. Istega dne popoldne je bilo zborovanje naših katoliških vzgojiteljev. Vseučiliški profesor dr. K. Osvald je predaval o vzgojnih nalogah sodobne šole. Dr. Brumen je orisal pokojnega škofa Slomška kot najboljšega učitelja sodobnega učitelja. Urednik »Slovenec« Franc Terseglav je silno zanimivo govoril o vprašanju »Učitelj kot posredovalec verskih vrednot«.

Kmečko zborovanje na drugi dan mladinskega tabora je pričel predsednik Kmečke zveze v Mariboru dr. Josip Hohnjec, ki je govoril o duševnih temeljih slovenskega kmečkega doma. Sledil mu je dr. Franc Sušnik. Za njim je Mirko Geradič predaval o izobraževanju kmečkega fanta kot bodočega kmečkega gospodarja. O glavnih pogojih gospodarskega napredka kmečkega stanu pa je govoril tajnik Kmečke zbornice in poslanec dr. Jože Lavrič. Zborovanje je v imenu knezoškofa pozdravil stolni kanonik dr. Alojzij Osterc. O

izseljenskem vprašanju pa je govoril p. Zakrajšek iz Ljubljane.

Obrtniško zborovanje je vodil predsednik obrtniškega odseka TOI Ogrin iz Ljubljane. Kot prvi govornik je nastopil poslanec Franc Zebot z govorom o dobri obrtniški družini kot podlagi obrtniškega blagostanja. Ravnatelj Fink je podaval o možnosti in načinu obnove stanovske rokodelske omike, o življenjski skupnosti mojstra, pomočnika in vajenca pa jezuit p. Lavra. Končno je nastopil univ. prof. dr. Andrej Gosar s poročilom »O bodočnosti in pomenu obrtnišva v sodobnem gospodarstvu«. Tudi pri tem zborovanju je spregovoril o naših izseljencih p. Zakrajšek iz Ljubljane.

Svoje stanovsko zborovanje so imela tudi dekleta v prostorih šolskih sester. Milka Kosičeva je govorila o temi »O nas je zapisano — luč«. Marica Dobovičnikova je govorila o pričakovanjih, ki jih ima naš narod do slovenskih deklet. Duhovni vodja naših organiziranih deklet Drago Oberžan pa je predaval o vernem slovenskem dekletu, ki bo koš nalogam svojega časa.

Zadnje stanovsko zborovanje je bilo delavsko. Vodil ga je predsednik Zveze združenih delavcev Pirih iz Ljubljane. Govorili so: Drago Oberžan, prof. dr. Ivo Dornik o delavcih širiteljih bodoče industrijske stanovske omike. G. Pirih je prečital poročilo predsednika Zveze združenih delavcev g. Prežlja o stanovski vzgoji delavske mladine. Strokovni tajnik Peter Rozman je predaval o pomenu strokovnih ustanov. Poslanec g. R. Smersu je govoril o socialnem in gospodarskem položaju slovenskih delavcev. Z delavskim zborovanjem je bila končana vrsta stanovskih zborovanj, ki so med udeleženci ponovno utrdila zanimanje za stanovska vprašanja.

Slavnostna telovadna akademija

V soboto zvečer 1. julija je bila v mariborskem Narodnem gledališču telovadna akademija, katere slavnostni značaj so povzdigovali mnogi navzčni odličniki. Akademija je bila v vsakem pogledu na višku. Začeli so z državno himno, nato so mariborski tantje krašno izvajali obvezne proste vaje, sledile so vzorne zvezne orodne vrste na konju, lepo izvedene proste vaje mariborskih članic, krasne ritmične vaje ljubljanskih deklet, primeren govor dr. Cirila Zebota, nato pa proste vaje mladenk, vaje na bradlji, nastop vzorne vrste, ziljansko rajanje in fan-

tovska himna, ki jo je ob spremljevanju godbe pela vsa dvorana.

Na Slomškovem grobu

V soboto zvečer je slovenska fantovska armada pohitela tudi na Slomškov grob, ki dan in noč molče trobenta Slomškovo oporo: »Vrli Slovenci, prava vera boji vam luč in materin jezik ključ do prave in zveličanske omike«.

V svitu tisočerih bakel, po slavnostno okrašenih mariborskih ulicah, med špalirjem tisočev in tisočev je korakala mogočna fantovska armada v kroju in običajnih oblekah skozi mesto. Skof dr. Ivan Tomažič, ki je ves čas, zlasti stanovskim zborovanjem posvečal pažnjo, je prišel tudi na pokopališče v spremstvu stolnih kanonikov dr. Mirta in dr. Zagarja. Slomškova kapelica je bila lepo okrašena in čarobno razsvetljena. Med drugimi je govoril tudi škof dr. Tomažič, ki je v svoj govor vpletel tudi mnoge zlate nauke pokojnega Slomška. Svoj vzpodbudni govor je la-vantinski vladika zaključil s prošnjo, naj bi nam Bog dodelil veliko milost, da bi smeli Slovenci častiti Slomška na oltarjih katoliške Cerkve. Molil je nato molitev za proglasitev Slomška k svetnikom, ki jo je ponavljala vsa množica za njim, potem pa je vsem podelil pastirski blagoslov.

Množice so ob spremljavi salezijanske godbe še zapele krasno ljudsko nabožno pesem, potem pa so se začele razhajati, toda pokopališče se je le polagoma praznilo. Se dolgo so med grobovi svetile plamenice, ljudje so prihajali k razsvetljeni kapelici ter molili na grobu slovenskega apostola.

Glavni dan

Nedelja, 2. julija! Nove množice so privedle ta dan s posebnimi vlaki v Maribor, vsega 16 posebnih vlakov, ki so bruhali v mesto nove množice, tako da je bila že na vse zgodaj precejšnja gneča. Poleg vlakov pa so se valile po cesti nepregledne vrste kolesarjev iz bližnje in daljnje okolice.

Ob petih zjutraj so bile po vsem mestu budnice raznih godb, ki so igrale koračnice. Na ulicah so se začeli kazati fantje in dekleta v krojih. Najbolj vesela in živahna je bila ulica, kjer so se zbirale narodne noše, poleg njih pa številne panonske narodne noše in narodne noše iz Savinjske doline. Sredi trga se je zbralo 20 godb. Ob vhodu v Kolodvorsko ulico so stali krepki zastavonoše s 46 prapori. Tam je bilo tudi predsedstvo ZFO, za njim pa vzorna vrsta telovadcev ZFO. Pripekotala je nato konjenica pod poveljstvom banskega svetnika dr. Kovadiča ter se postavila na čelo spreveda v Kolodvorski ulici. Vsa trg je zaživel in se razgibal, posamezne skupine pa so držali v redu številni reditelji. Vse se je razvijalo v najlepšem redu brez vsakih zmešnjav. Ko je prispelo poročilo, da je prišel na častni oder kraljev zastavnik general Stanovljovič, je spreved krenil dalje brez zastoja v najlepšem redu.

Na častnem odru so poleg kraljevega zastopnika opazovali spreved med številnimi odličnimi osebnostmi: minister dr. Krek v fantovskem kroju, minister Snoj, pravosodni minister dr. Ružič, poštni minister Altiparmakovič, gozdni minister Pantič ter minister za telesno vzgojo Čejovič, nadalje ban dr. Matlačen, del senatorjev z dr. Kulovcem na

V KLANJU

kupujte vse knjige, šolske knjige, pisarniške po rebršine, molitvenike in vse devocionalije v prodajalni

JUGOSLOVANSKE KNJIGARNE
na VIDOVDANSKI CESTI 3
(Majdičeva hiša — sodnija)

Prav v tej prodajalni lahko naročite

„Slovenca“, „Slov. dom“, „Domoljub“, „Bogoljub“
in o glase za te časopise!

čelu, knezoškof dr. Tomažič, vsi slovenski poslanci itd. itd.

Široke pločnike vseh ulic od železniške postaje čez Trg Svobode, Gosposke ulice, Glavnega trga, dravskega mosta do stadiona so že davno pred začetkom spreveda zasedle goste množice mariborskega prebivalstva in drugega občinstva. Samo na prostoru od začetka Glavnega trga pa do konca dravskega mosta je bilo zbranih nad 30.000 gledalcev, ki so z burnim vzklikanjem pozdravili bojeviti zvok fanfar, naznanjajočih začetek spreveda. Ponosno se je pomikala konjenica pod morjem plapolajočih zastav in v špalirju deset in deset tisoč pozdravljajočih rok. Za konjeniki je prišlo 46 praporov. Za prvo godbo in častnim oddelkom fantov v krojih je šlo predsedstvo ZFO, nato pa s toliko lavorik ovenčana vzorna mednarodna tekmovalna vrsta slovenske fantovske organizacije. Ta je zbudila novo viharo odobravanje med ljudstvom in na častni tribuni. Za temi oddelki je prišla prva skupina kolon fantov v krojih: deset oddelkov po šestdeset fantov: krasno utrjene postave, najlepši primeri slovenskega ljudskega tipa. Med tem ko se je nebo začelo spet temniti, se je cesta zjasnila. Ni se še poleglo gromko vzklikanje fantovskih kolon, ko so na spodnjem koncu Trga Svobode zaigrali pisani kroji naših deklet, kakor da se je med pričakujočo množico razlil slap pomladi. Z lahnim korakom so se začeli po slavnostni cesti pomikati oddelki deklet, pretrgani tu pa tam po godbah, ki so neutrudljivo igrale koračnice. Dekleta so prostor pred častno tribuno zasule s cvetjem. Prva skupina dekliških kolon je štela 60 članic. Prihod deklet je razpoloženje množic še bolj dvignil.

Za dekleti so prbrzeali tisti člani slovenske mladinske družine, ki uživajo še od prvega nastopa v javnosti, zlasti pa od lanskega leta, največjo ljubezen in so deležni ob vsaki priliki največjega odobravanja ter navdušenja: naši mladei. To pot je bil njihov nastop v sprevedu še posebno pester in slikovit. Šli so v svojem običajnem kroju: svetlosinjem in belem, toda vsak izmed njih je nosil rdečo zastavo z belim križem. Te zastave so potrebovali za svoje letošnje vaje. Ogromni prostor med kolodvorom in frančiškansko cerkvijo je rdeče zavaloval, veter se je poigraval s stotinami in stotinami teh zastav, ki so se vile in vihrale, se sklanjale pred častno tribuno in se spet dvigale ter plapolale, kakor da se hočejo ubrati v soglasje s to krasno igro mladih teles in mladega navdušenja. Za mladei — tudi teh je bilo okoli 600 — mladenke v svojih sončnosvetlih uniformah, v enakem navduše-

nju in enakem zanosu. Dež, ki je začel zdat rositi, ni navdušenja gasil, marveč ga podžgal naravnost do viharja. Presledek za mladenkami je izpolnila godba, za njo je prišla druga vrsta dekliških kolon — spet 600 deklet v krojih. Nato dve koloni fantov, potem mariborski trobentači in spet mogočna vrsta fantovskih skupin v krojih.

Za zaključnim oddelkom fantovskih krojev so se prikazale pisane, pozlačene, razigrane narodne noše: gorenjske, koroške, belokranjske, ziljske, prekmurske, savinjske, notranjske, med njimi slovita šempetrska fantovska fanfara. Narodnih noš je bilo v sprevedu kakih 450. Ko je bila zaključena njihova skupina, ki je zbudila izredno pozornost zlasti visokih srbskih gostov, so prišla dekleta v emotnih nošah, za tem člani, članice, mladi in mladenke v civilu. Vseh krojev v sprevedu je bilo čez 3800, vseh udeležencev — članov naše organizacije — nad 7000, med njimi 15 godb. Ko se je spreved zaključil, je z vseh strani pritislila še ogromna množica gledalcev ter se sama po sebi zvrstila v gosto gnečo, ki je korakala dalje in dalje ter spotoma rasla, tako da je spreved med neprestanimi manifestacijami narastel na 10.000 ljudi — številka, ki je Maribor še ni videl.

Ob pol 11 se je začela služba božja, ki jo je imel mariborski škof dr. Tomažič. Maše so se udeležili poleg kr. zastopnika vsi ministri in odličniki. Med mašo je imel globok govor škof dr. Tomažič, ki je poudaril, da naj bo zlasti naša mladina vsa enih misli: počutna, bratoljubna, mišosrčna in ponižna, polna ljubezni do Boga in do bližnjega. Po svoji pravičnosti naj daje Cerkvi vdanost in poslušnost, naj pcklanja državi in njenemu vladarju zvestobo, pokorščino in pomoč, slovenskemu narodu pa vse, kar potrebuje, kakor nas je učil veliki škof Slomšek. Naša ljubezen do bližnjega, do naroda in države mora biti zasidrana v sveti veri.

Zaključek tabora

Vreme, ki je dopoldne malo nagajalo, je bilo popoldne še kolikor toliko dobro. Prihajale pa so vedno nove množice ljudi, ki jih ni hotelo biti konca. Na mariborskem stadionu se je zbralo 20.000 gledalcev. Kolikor bolj se je bližala tretja ura, toliko bolj se je strnila množica. Med tem so se zbrali na častnem odru častni gostje. Pridružil se jim je še ljubljanski škof dr. Rožman, ki se dopoldanskih slovesnosti zaradi zaposlenosti ni mogel udeležiti. Kakor ostale odličnike, je tudi ljubljanskega škofa dr. Rožmana množica viharno pozdravila.

Ob 3 popoldne je bilo konec čakanja. Skozi glavni vhod so prikorakali ob zvokih godbe člani v šesterostopih, ki so napolnili vse prostorno igrišče. Množica je navdušeno pozdravljala prihajajoče fantovske vrste. Ljudje so vedeli: vsaj malo moramo nagraditi vse te mlade fante, vsa ta naša dekleta za ves idealizem, s katerim so prenašali vse do danes težave in napore, ki jim jih je nalagala organizacija. Saj tale naša mladina tako malo zahteva za svoje žrtve: le malo priznanja, le topel pozdrav, pa je zadovoljna in poplačana za ves trud, za vse napore in za vse dolge večere brez spanja, ki jih je prebila v telovadnicah ob samopremagovanju in pritrganju, s katerim je bil združen ta današnji nastop, ki ga ni mogel preprečiti niti dež. Telovadci so pokazali kaj znajo. Navdušenje

Kongres Kristusa Kralja

od 25. do 30. julija 1939

Nabiralne akcije!

Naprosili smo vse č. gg. duhovnike in vse naše organizacije, da bi se z vnačo lotile nabiralnih akcij. Vljudno prosimo in še prosimo, da bi povsod vztrajali pri nabiranju denarnih sredstev, potreba je velika, ker nam manjka še dve tretjini sredstev. Prosimo prav vse, ki smo jim naslovili razne okrožnice, da ne odrečejo svoje pomoči, ampak da store še v mesecu juliju vse, kar morejo, da zbero za kongres čim več sredstev. — Nabiralne akcije so najvažnejše; le z uspehom teh bo kongres mogel biti lepo izveden!

Ljubljančani!

Stanovanj še veliko manjka. Prosimo vas, da jih priglasite v čim večjem številu »Putnikuc«. Priglasite tudi, koliko za posteljo zahtevate in kakšne stanovalce želite!

Legitimacije

Legitimacije oziroma kongresne knjižice so dostavljene vsem župnim uradom, kjer jih vsakdo lahko dobi.

Plave legitimacije oziroma kongresne knjižice s kongresnim znakom vred stanejo vsaka 5 din. Ta knjižica dovoljuje vstop k vsem kongresnim prireditvam, samo k misteriju oziroma »Igre o kraljestvu božjem« vstopa ta knjižica ne dovoljuje.

Rdeča knjižica z znakom vred pa stane

8 din. V njej je vsebina »Igre o kraljestvu božjem« in dovoljuje vstop k vsem kongresnim prireditvam in seveda tudi k »Igre o kraljestvu božjem«.

Kdor bi hotel kasneje kupiti program samo za »Igro o kraljestvu božjem«, bo samo program za to igro stal 10 din. — Naj si torej vsakdo pravočasno preskrbi knjižico in znak.

Prehrana

Vsem, ki žele ob kongresu prodajati jestvine, pijače i. t. d. v bližini Stadiona, vljudno sporočamo, da bodo lahko dobili potreben, primeren prostor za stojnice, oziroma paviljone, in sicer na zemljišču med Stadionom, tovarno Eiffler in Tyrševu ter Vodovodno cesto. Za pogoje lahko vsakdo pisмено vpraša pri g. Janezu Andolšku, Kongresna pisarna KKK, Tyrševa cesta 31, Ljubljana. Vsakdo naj pri tem tudi sporoči, koliko kvadratnih metrov prostora želi imeti. — Finančni odbor za kongres Kristusa Kralja.

Polovična voznina. Ravnateljstvo drž. železnice sporoča, da je dovoljena polovična voznina. Udeleženci kongresa morajo pred odhodom kupiti celo železniško vozovnico in železniški obrazec K 13 na podlagi kongresne legitimacije. Kupljena cela vozovnica velja za brezplačen povratek s potrjenim kongresnem odboru o udeležbi lastnika vozovnice na KKK v Ljubljani. Udeleženci iz inozemstva kupijo na obmenji postaji celo vozovnico na podlagi potnega lista in kongresne legitimacije.

gledalcev pa jim je bilo znamenje, da so na prvi poti.

S strunnim korakom so člani — bilo jih je 700 — korakali po tekališču ob zelenem telovadišču in v ozkih šestestopih zavili na zeleno polje. Ob zvokih godbe so začeli brezhično izvajati češke proste vaje, ki so izredno težke. Silno lep je bil pogled na belomodro polje članic, ki so korakale v dekliško lahkem koraku k prostim vavam. Priznanje so dekleta žela že takoj pri vstopu na stadion. Potem se je to priznanje še podvojilo in postotilo, ko so izvajale vaje. Višek dekliških vaj pa so bili rajalni vložki. Istočasno, ko so dekleta korakala na telovadišče v šestestopih, so prišli mladei ter izvajali razne orodne vaje. Njihov nastop je pokazal, da ima naša organizacija še mnogo naraščaja, iz katerega se bodo razvili odlični telovadci, in se nam za bodočnost ni treba bati.

Splšno orodni telovadbi je sledila razdelitev nagrad tekmovalcem. Predsednik ZFO dr. Zitko je ob tej priliki povzel besedo in med drugim izjavil, da smo lahko ponosni, ker imamo tako delavno, Bogu, kralju in državi zvesto mladino.

Navdušeno so pozdravili fantje in dekleta

ministra za ljudsko telesno vzgojo Čejoviča, ko je spregovoril: »Dragi fantje in dekleta! Naložena mi je prijetna dolžnost, da danes prisostvujem svečanostim velikega tabora v tem divno lepem Mariboru in da vas najprišrneje pozdravim. Kot minister za ljudsko telesno vzgojo sem srečen, kadarkoli vidim zbrano našo ljudsko mladino. Po vsem, kar sem danes videl, moram vodstvu fantovskih odsekov in dekliških krožkov in vsem vam, ki ste pokazali tako vzgledno in dovršeno disciplinirano in neverjetno telesno izurjenost, čestitati. Pri vsem tem mi najbolj ugaja duh, ki vlada v vaših vrstah. Je to duh požrtvovalnosti in ljubezni do našega kralja Petra II., do vzvišenega kraljevskega doma, ustvarjalni duh ljubezni in delavnosti za Jugoslavijo. Daj Bog vsem vam in vašim ustanovam mnogo sreče in uspehov! Bog vas živi! Bog živi našo državo in lepi Maribor!«

Vsa zbrana mladina in neštete množice ljudstva so se z navdušenim ploskanjem zahvalile ministru za njegove krasne besede.

Res, nekaj veličastnega je bil mariborski mladinski zbor. Sadovi ne bodo izostali. Zato pa fantje in dekleta: Od zmage do zmage naprej!

Vzgoji svojega otroka tako, da zjutraj, zlasti pa zvečer čisti zobe!

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Nadžkof Zichy o kongresu. Nadžkof v Kaloczi na Madžarskem Julij grof Zichy je poslal pismo, v katerem pravi, da se kongresa sam sicer ne bo mogel udeležiti, pač pa mu želi velikega uspeha in daruje v namene kongresa 3000 din. Bo poslal na kongres nekaj svojih duhovnikov.

Prijavljajte! Kongresni odbor lepo lepo prosi vse, ki jim je naložena skrb, da organizirajo udeležbo mladine, da pošljejo prijave čimprej. S tem olajšate delo odboru! Prijavljajte tudi druge udeležence za kongres. Po vseh župnijah smo že ponovno razposlali dopisnice kot prijavnice. Pošiljajte jih na škofijski ordinarijat v Ljubljano!

Posebnost kongresa. Posebnost kongresa bo španska razstava. To je razstava o komunističnih lažeh in propagandi, ki so jo komunisti delali za svojo satansko stvar v mučniški Španiji. Ta razstava bo gotovo ena največjih zanimivosti na kongresu.

Lepite in obešajte kongresne lepake! Ponovno smo razposlali vsem župnim uradom kongresni lepak. Lepo prosimo gg. župnike, da ga na vidnem mestu izvesijo in s tem bude zanimanje za kongres. Lepak izvesite, prosimo, takoj!

Prijavljajte mladino! Rok za prijavo mladine je potekel že 15. junija, vendar še prosimo za nje. Opozarjamo, da je mladini zagotovljen prigrizek, vendar samo tistim otrokom, ki bodo prijavljeni.

Polnošnice po vseh ljubljanskih cerkvah bodo na kongresu posebna privlačnost. Vršile se bodo v noči od sobote 29. na nedeljo 30. julija.

Gg. župniki! Blizu se 18. julija, ki smo ga bili določili kot zadnji rok za prijavljanje odraslih. Ravnateljstvo drž. železnice v Ljubljani mora vedeti točno število, da bo pripravilo potrebno število vlakov. Prosimo in še enkrat prosimo!

Vsem, ki žele prenočišče! Vse izvenljubljanske udeležence kongresa, ki žele prenočišča, prosimo, naj to javijo krajevemu pripravljalnemu odboru ali župnem uradu. Cena: pri privatnikih za osebo in noč 30 din, v zavodih 20 din, skupno ležišče na stamnjači 10 din in skupno ležišče na slami 3 din. Za prenočišča je denar poslati naprej!

Kralj prihaja

Prisklonite zemlje se vrhovi,
veličasten bliža se spredov,
okrasite s cvetjem se domovi,
k nam prihaja Kralj naš in Gospod!

Hiti mu Slovenija naproti,
ti kraljestva božjega si cvet,
Sprajmi Ga v ljubezni in lepoti,
ki priznava ti jo širni svet.

Kralj prihaja, srca Mu odprimo,
da duhovno vse nas prerodi,
tu med nami prestol Mu sgradimo,
Kristus Kralj med nami naj živi!

Limbarski

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

o Za odposlanca sv. očeta na mednarodnem kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani, je določen poljski kardinal Avgust Hlond.

o Duhovne novice iz ljubljanske škofije. Za škof. duhovnega svetnika je bil imenovan Josip Hartman, župnik v Križah. — Za profesorja francoskega in srbo-hrvatsko-slovenskega jezika na škofijski klasični gimnaziji je bil imenovan Franc Glinšek, dosedanjí suplent te stroke. — Podeljene so bile župnije: Tunice Janezu Franciču, župniku na Bučki (umeščen dne 1. junija 1939); Rateče Kristijanu Cudermanu, žup. upravitelju v Hotiču, in Javor pod Ljubljano Janezu Hrovatu, žup. upravitelju v Zaplani. — Imenovana sta bila za soupravitelja župnij: Martin Bukovec, župnik na Raki, za Bučko, in Ivan Platiša, župnik v Smedniku, za Zapoge. — Premeščen je bil Mihael Žnidar, prefekt v Zavodu sv. Stanislava, za kaplana v Leskovec pri Krškem — Promoviral je dne 3. junija 1939 na teološki fakulteti v Ljubljani za doktorja teologije Stanislav Zakelj, C. M. — Konkurni izpit so dovršili: Franc Blaj, vikar v Kranju; Ivan Caserman, kaplan v Kamniku; Franc Pahulje, kaplan v Črnomlju; Jožef Prešeren, škof. tajnik v Ljubljani, in Anton Žnidarčič, župni upravitelj na Topli rebri.

o 90 letni rojstni dan je doživela Marija Šteblaj, prodajalka živil ob Karlovskem mostu v Ljubljani. Zivelal!

o 70-letnico je obhajala te dni na Dovjem Micka Zagar, nečakinja pok. planinskega župnika Jakoba Aljaža, ki mu je gospodinjala do smrti. Aljaževi Micki, ki že 50 let prebiva v Dovju, daj Bog še mnogo zadovoljnih let!

DOMAČE NOVICE

† Primarij dr. Fr. Derganc. Oni petek zvečer je v svojem zdravilišču »Emona« v Ljubljani za vedno zatisnil oči primarij dr. Franc Derganc. Z njim odhaja iz slovenskega javnega življenja zopet član tistega predvojnega rodu, ki se je z zanosom in požrtvovalnostjo posvetil delu za narod. Idealni pokojnik je kot zdravnik — specialist za kirurgijo — v svojem dolgoletnem delu zapustil vidne sledove ter kot primarij kirurški oddelka mnogo storil za razvoj naše najpomembnejše bolniške ustanove. — Pred mesecem je pokojni šef-primarij po nesrečnem naključju padel v svoji sobi in si pri tem zlomil nogo. Poškodba je bila zelo huda in že nekaj dni po padcu je pokojnik dal poklicati duhovnika. Dr. Fr. Derganc je namreč žutil, da bo zaradi vedno hujših bolečin morda prišel ob zavest. Hotel pa je urediti svoje račune z Bogom pri polni zavesti. Duhovnik je našel v bolniku in zdravniku moža, ki s polno zavestjo tega, kar ga čaka, zaključuje svoje delo in se pripravila na smrt. Ko je bil bolnik spreviden s sv. zakramenti za umirajoče, se mu je začela bolezen slabšati, tako da večkrat ni bil več pri polni zavesti. Močna narava se je sicer upirala, a življenjske sile so pojemale. Zadnji dan pa je med molitvami za umirajoče v krogu svoje drage družine v Bogu mirno zaspal.

d Ban dr. Natlačen bo odsoten do 1. avgusta 1939.

d Banski svet dravske banovine se je sestel oni ponedeljek na kratko zasedanje, da razpravlja o novem viničarskem redu, ki je nujno potreben, ker je položaj viničarjev v resnici zelo slab, kar tudi marljivo izkorišča tuja propaganda. Novi red predvideva strokovno izučbo viničarjev, minimalne mezde, stalnost viničarjev in ustanovitev viničarskega sklada. Vsi banški svetniki pa niso bili za novi viničarski red.

d Slovenci, prepušteni sami sebi. Na rudniku Sisevac, pošta Senjski rudnik v Moravski banovini je zaposlenih okrog 150 Slovencev, večinoma poročenih, tako da je okrog 400 družinskih članov. Ti Slovenci so prepusteni sami sebi. Nimajo najpotrebnejših slovenskih knjig in mladina kmalu ne bo znala brati slovenske knjige. Zaradi tega se obrača Prosvetna zveza na vse, da bi odstopili katerokoli slov. knjigo in darovali za omenjeno slov. naselbino. Trkamo na našo javnost, da poklonijo sv. knjigo za stare, da se spomnijo na mlade dni in za naš slov. pomladek, da se spomnijo slovenske besede. Darovi se sprejemajo vsak dan od 8 do 12 na Prosvetni zvezi na Miklošičevi cesti 7.

d Mladeniči rekrut! Oni, ki ste potrjeni k vojakom in imate pravico do osvoboditve ali skrajšanega roka službe, čimprej vstop v kader, odložitev službe v kadru — Informirajte se in uredite svoje zadeve pravočasno! Ako je rok zamujen, se ne da več pomagati. — Vsa pojasnila daje proti malenkostnemu plačilu koncesionirana pisarna Per Franc, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova 14. — Za odgovor priložite kolek ali znamko za 6 dinarjev.

d Iz »Ravnopravnosti«. Slovenska gasil-ska društva v Pliberku, Globasnici in Št. Jakobu v Rožu na Koroškem so bila, kakor poroča zadnja »Ravnopravnost«, razpuščena njih premoženje pa izročeno nemškim gasil-skim društvom. —

d O sedanjih pšeničnih cenah piše »Trgovski list« tudi sledeče: Na mednarodnih trgih velja danes pšenica po 80—90 din. Ker je sedaj pri nas določena odkupna cena za pšenico na 165 din, se pravi to, da je pri nas pšenica dražja za 100%. Da je to več ko pretirano, ni treba posebej naglašati. Pač pa je treba opozoriti na to, da se s tako drago pšenico silno drži življenje in spravljajo zlasti mnogi drž. nameščenci v obupen položaj.

d Pot do blagostanja, sreče in neodvisnosti vam pokaže Hranilna posojilnica »Moj dom«, Ljubljana, Dvorakova 8. — Prospekti brezplačno.

d Vesela vest je prišla v roke načelnika rešetarske zadrage g. Škulja iz Kölna v Nemčiji. Tam so se vršila trgovska pogajanja med našo in nemško državo. Naše odposlanstvo je uspelo s predlogom, da bo dovoljen izvoz mnogo večje suhe robe in zobotrebcem iz naše države v Nemčijo. To bo zlasti za kočevski okraj velike koristi.

d Ali res primanjkuje modre galice? Širijo se vesti, da v naši državi primanjkuje modre galice, zato je razumljivo, da se vinogradniki vznemirjajo, posebno še, ker naj bi bile po nekih glasovih cene zvišane kar za 3 din pri kilogramu. Pogubnost takega ukrepa je prav lahko oceniti, saj je vsakomur jasno, s kakšnimi težavami se borijo vinogradniki. Srečno dejstvo pa je, da so vse vesti izmišljene. Razširjajo jih v svoje namene razni brezvestneži. Nemajhen razlog za širjenje takih pretiranih vesti jim dajejo na žalost naši gospodarstveniki sami, ki še vedno

Beseda o slovenski krvi

O tem piše »Koroški Slovenec« tudi tole: Slovenska kri! To je kri mladega in zdravega naroda! Ni v njegovih vrstah bledolčnih gospodičev in ne mladih starcev, kri rdeči lica slovenskega dekleta in le z naporom zmaga je slovenski fant svojo mlado vročernost. Le videz je, da je slovenski kmet in delavec izmozgan in izčrpan do zadnje kaplje. Z razoranega obraza in iz koščeni rok delavnega slovenskega človeka še se bere njegova nenavadna žilavost in vztrajnost pri delu ob težkih, zelo težkih prilikah. Nenavadna demokratičnost slovenskega meščana, ki ne pozna prepada med seboj in delovnim slojem svojega naroda, je izraz tiste mlade, neizčrpane slovenske nravi. Slovenska kri narekuje vedro, veselo naravo. Beseda Cankarjevega Kurenta o veselih slovenskih ljudeh, o ljudstvu pesmi in smeja, priča to, priča o tem slovenska ljubezen do narave, petja in žive barve, dokazuje to blagoljubna melodija slovenske govornice. Krvavelo je slovensko narodno telo v tisočletju in več zgodovine, izkrvavelo nikdar. Starejši narod bi bil ob slovenskih prilikah najbrž že davno izkrvavel.

Beseda o slovenski krvi je beseda o slo-

venski družini. Varujmo jo tuje primesti, ohranjajmo jo mlado, zdravo in veselo! Ustanavljajmo čistokrvne slovenske družine! — Slovenska kri je plemenita kri! Naj se ne oskrunjena in čista pretaka po žilah slovenskega narodnega telesa, krepki naj jo hrana čiste slovenske omike, preraja naj sleherni naš ud! Njeno srce, ki naj nikdar ne preneha biti, bodi krepka, nezmagljiva in ponosna slovenska narodna zavest.

Javna zahvala

Podpisana Leskovar Roza se iskreno zahvaljujem za podporo

din 1000- (tisoč)

katero mi je poslala uroava »DOMOLJUBA«, ker mi je pogorela stanovanjska hiša. Ponovno se upravi prisrčno zahvaljujem ter ta naš katoliški list vsakemu priporočam.

Leskovar Roza, Zbelovska gora 77,
p. Loče pri Poljčanah

Sv. Ciril in Metod

Vsak narod ima do svojih apostolov, ki so mu prižgali luč prave sv. vere, prav posebno spoštovanje in hvaležnost. Spoštovanje in teženje sv. bratov Cirila in Metoda pa mora biti pri nas Slovencih še prav posebno veliko. Slovanska apostola sta odločno in nazorno dokazovala, da ima vsak narod sveto pravico Boga častiti v lastnem jeziku, božjo pravico, da se mu evangelij oznanja v materinščini. Brezmejnja je torej krivica, če se našemu narodu kratijo te najbolj naravne pravice.

Sv. brata sta bila po svojem življenju velika svetnika, po duhu pa velika katoličana. To se pravi, da sta delala v duhu krščanske resoljnosti in edinstvi, ki ne pozna razlike med narodi in stanovi, ampak hote, da bi bili vsi narodi in stanovi enako deležni dobrot krščanske vere in omike.

Sv. Ciril in Metod sta nameravala s svojim apostolskim delovanjem združiti vse Slované v isti veri. To zamisel jima je razdelil nesrečni razkol, ki je nasilno ločil brate v dva verska tabora.

Zato naj zlasti ob priliki praznika slovenskih apostolov zaživi med nami ponovno duh velikih bratov, da se bo krščanska vera med nami tako utrdila, da bo svetila tudi našim razkolnim bratom in jih opominjala na ono versko edinstvo, katero sta oznanjevala sv. Ciril in Metod, skupna slavna apostola vseh Slovanov.

zahtevajo mnogo dražje inozemsko galico, ki prav v ničemer ni boljša od domače. Prav ti tuji prekupčevalci nepoučenega segajo po vseh možnih sredstvih, da bi zbegali kupca. O kakšnem pomanjkanju modre galice v naši državi ni govora, ker imajo vse tovarne modre galice še mnogo v zalogi. S strani proizvajalcev modre galice doznavamo, da tudi ne bodo cene galici niti najmanj zvišane.

d Češnjeva nedelja. V nedeljo Janeza Krstnika so ljubljanski Trnovčani prav slovesno praznovali svojega patrona. Bila ni preživahno vrvenje po češnjevih vrtovih. Sadjarji so nabrali ogromne množine lepih češenj. Kupčije so drugače srednje. Veliko je zanimanje sedaj za dolenske hrustavke, ki so na drobno po 1.50—2.50 din. Ponedeljkov sadni trg v Ljubljani je bil izredno dobro založen

Le kolar zna narediti kolo

kakor mare perilo čisto oprati le dobro milo. Terpentinovo milo Zlatorog da gosto belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

s češnjami. Bilo je nad 50 jerbasov in košar češenj raznih vrst. Bile so nekatere prav poceni, druge dražje. Splošne cene so 3—7 din kg. Prijeten vonj se je razvijal na prostoru za gozdne sadeže ob stolni cerkvi. Veliko je bilo lepih gozdnih jagod iz smledniške okolice, od turjaške in grosupeljske strani, a tudi iz litijskih in kamniških krajev. Gozdne jagode so bile 3—4 din liter, vrtno prav isto ceno. Borovnice so bile 2 din liter in celo cenejše. Mnogo je na trgu že stročjega fižola po 7 din, stročji grah je po 3 din kg. Marelice so se znatno pocenile.

d Pri zaprtju ali pri motnjah v prebavi vzemite zjutraj na tešče kozarec naravnega »Franz-Josefa« vode.

d Tudi v Sloveniji bi ne škodilo. Predpise o dostojnih kopalnih oblekah je izdala tudi belgrajska občina. Kopalci na Savi se na te predpise niso dosti ozirali, misleč, da so pač predpisi, a da jih nihče ne izvrševal. Policija pa je poslala na vsa kopalnišča tajne policajce, ki so pregledali, kdo se je proti dostojnosti pregrešil. Neopazno je policaj obvestil službujočega orožnika, ki je kopalca »hop urezal«. V nekaj dneh se je nabralo več ko sto takih, ki bodo morali policiji odrajtati po sto dinarjev kazni zaradi nedostojnih kopalnih oblek.

d Kako in kaj v Belgradu bero. Desetkrat Najbolj redni gostje belgrajskih javnih knjižnic so dijaki in mladina sploh. Najrajši knjižnic so dijaki in mladina sploh. Najrajši bero književna dela in klasike, le ženske segajo rade po »čustvenih« romanih. Od slo-

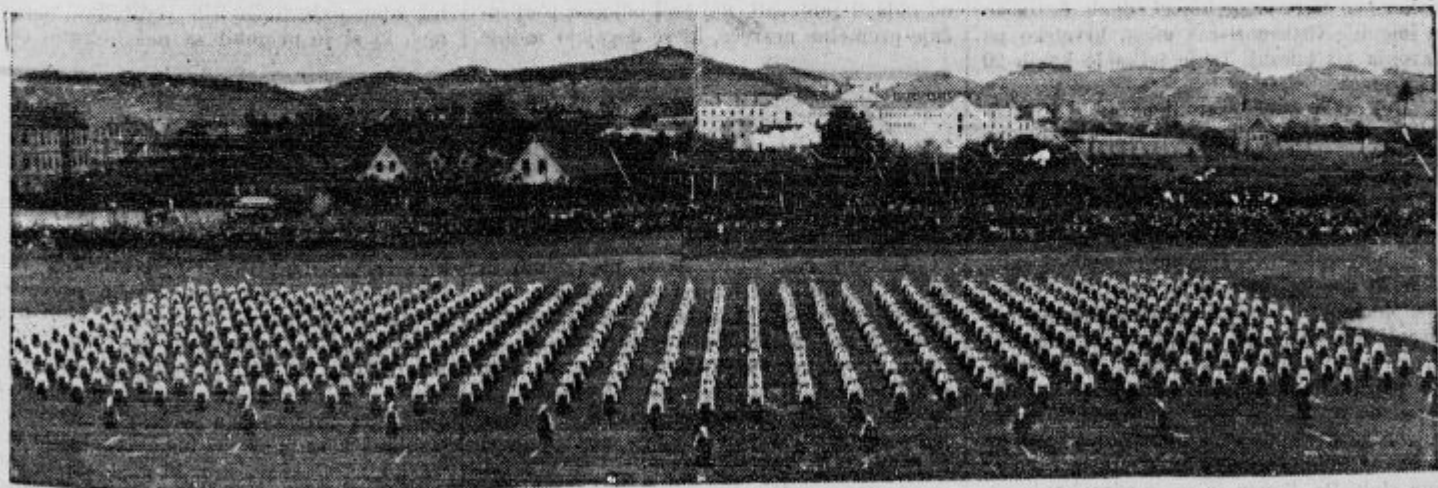
venskih književnikov bero najrajši Cankarji in Finžgarja, nato pa Prešerna. Na poseben način pa je uredil izposojanje knjig lastnik neke ruske izposojevalnice. Na kolo natovori knjige in jih razdeli med tiste odjemalce, ki so knjige naročili. Obenem pa spet pobere pri njih naročila za prihodnjih štirinajst dni. Na splošno pa pravijo belgrajski knjižničarji, da tam ljudje še ne cenijo lepe knjige v tisti meri kakor bi zaslužila.

d Nova frančiškanska tiskarna. V nedeljo 25. junija je bil izvršen slovesen blagoslov nove frančiškanske tiskarne v Rocnem pod Šmarno goro. Obrede je opravil gen. vikar, stolni prošt prelat Ignacij Nadrah. Ob 3 popoldne so bile slovesne pete litanije Matere božje v kapeli sv. Antona. K pobožnosti je prišla velika množica ljudi iz okolice.

VSAK SLOVENEK, VSAK KATOLIK JE NAROČNIK MOHORJEVIH KNJIG. NAROČITE JIH PRI ŽUPNIKU.

d Kmetijski delavci iz okolice Osijeka letos niso odšli na poletno delo v Francijo, ker so potni in drugi stroški previsoki.

d Zdravilo proti raku je menda iznašel učitelj v Caribrodu Novica Gjorgjevič. Njegova žena je že pred štirimi leti dobila bolezen, ki so jo zdravniki v Sofiji označili za raka. Dva znana sofijska zdravnika sta skušala širjenje bolezni zajeziti z operacijo, toda prav kmalu se je bolezen pojavila v drugih delih telesa. Bolnica je iskala zdravila potem pri belgraj. zdravniki, zlasti pri znanem Zeileisovem učencu dr. Iliču Rakovačkem, toda vselej brez uspeha. Obupana se je vrnila d.

Članice Dekliških kročkov, ki se nastopile v nedeljo na mogočnem mladinskem taboru v Mariboru.

Tako pri nas, kako pa drugod

Voditelj Kulturbunda za Bačko in Baranjo inž. Spreitzer je imel te dni govor, kjer je povedal tudi to-le: »Za Nemce se je ustvarila nova miselnost iz krvi in kosti. Ta miselnost je prestopila meje Nemčije in našla pot do vseh nemških narodnostnih skupin v tužini. Nova miselnost mora zajeti vse Nemce v Jugoslaviji, ker samo z njo se bodo mogli uspešno uveljaviti v tej državi in skupno izražati voljo, da sami odločajo o svoji usodi. Naš edini cilj je, da se skupno borimo z vsemi sredstvi za varstvo in razširjenje nemškega življenjskega prostora in nemške narodne skupnosti. Ta misel je postala naš življenjski vzor. Naša okolica, ki tega noče vzeti na znanje, naj si zapomni: Nemško gledanje na svet ni odvisno ne od zakonov, ne od mišljenja, ne od dobre volje drugih narodov.«

Mi Nemci v Jugoslaviji smo narodnostni naciona-socialisti, to je, mi smo obvezani, da nemški omiki izbojujemo življenjski prostor, ki ji je potreben. Nam Nemcem je treba prepustiti, da odločujemo, kaj je nemško. Nam je treba prepustiti, da odločimo, ali so bele nogavice uniforma, ali narodna noša...

Ta boj je boj za pravico do svobode. Nemci ne maramo, da bi nam kdo to pravico podaril. Hočemo si jo častno izbojevati po nemškem načinu.

Državni mladinski vodja jugoslovanskega »Kulturbunda« Lichtenberger pa je povedal sledeče: »Kakor se jugoslovanska mladina vzgaja po zakonu krvi jugoslovanskega ljudstva, tako imamo tudi mi pravico, da sami sebe in nemško mladino vzgojimo tako, kakor zahteva zakon naše krvi.«

mov in čakala na smrt. Pred kratkim pa se je v Caribrodu razširila govorica, da je učiteljeva žena nenadoma ozdravela. Njen mož je bil iz zdravilnih rastlin sestavil zdravilo, ki je ženo ozdravilo v desetih dneh. Ko so učitelja vprašali, kako je sestavil zdravilo, je odgovoril, da svoje tajne ne izda, pač pa je pripravljen skrivnost povedati izbranim soparna. Po vseh krajih okoli Dobrunj, Sostra, Sv. Lenarta, na Oriem in drugod je bilo zdravnikom in ga vpričo njih preizkusiti na bolnikih, nad katerimi je zdravniška znanost obupala. Njemu je dovolj, da je ozdravil ženo, drugim pa zdravila ne bo dal, dokler se zdravniki o njem strokovno ne izrazijo.

d Drobiža po 25 par primanjkuje. Ker se je v zadnjem času opazilo veliko pomanjkanje kovancev po 25 par, je na to opozorila Zbornica za TOI finančno ravnateljstvo. Na opozorilo je odgovorila finančna direkcija, da je bilo letos novcev po 25 par dovolj v prometu, v februarju pa je začel uhajati drobiž v Zagreb. Najbrže je vrednost kovine zopet večja, kakor pa je naznačena vrednost kovancev. Ravnateljstvo bo v finančnem ministru posredovalo, da pridejo kovanci po 25 par, ki so že v delu, čim prej v promet.

d Nenavadno redke ribe sta ujela sinova orožniškega narednika v Splitu blizu ljudskega kopaljšča Pakline. Ujela sta jo brez vsakršnih ribarskih potrebščin. Bila je sila redka, ker živi v morskih globinah. Latinsko se imenuje Orthogoriscus mola, hrvatsko pa glavonja ali bucanj. Ta je težka le kakih 20 kilogramov.

d Dražje mleke zaradi povodnji. Gospodarska sloga, organizacija hrvatskih kmetov, je sklenila, da se mora zaradi povodnji v koprivniškem okraju podražiti mleko za 50 par pri litru.

d Izredni uspehi pri zdravljenju oglušlosti. Pomembne uspehe pri zdravljenju oglušelih je dosegel belgrajski zdravnik dr. Popov. Ze kot zdravnik v Rusiji se je posvetil zdravljenju tistih, ki jim je iz kateregakoli vzroka počil bobenček v ušesu. Po dolgoletnih poizkusih je iznašel zdravilo, s katerim ponovno poživijo okrnjeni bobenček. Redno dnevno zdravljenje traja ponavadi po eno leto, nakar bobenček spet zraste, a bolniku se vrne sluh. Dr. Popov je svoje zdravljenje pokazal tudi vpričo drugih zdravnikov. V Belgradu je že več takih ljudi, ki jim je vrnil

sluh. Pač pa pravi dr. Popov, da je zdravljenje brezuspešno pri tistih, ki imajo pokvarjeno notranje uho.

d 99 letnik je postal prevzičkar Jakob Kidrič v Mestinju v Sladki gori v okraju Šmarje pri Jelšah.

Zahvala

Podpisani se prav iskreno zahvaljujem upravi »DOMOLJUBA« za izplačano mi požarno podporo v znesku

1000.— din (tisoč).

Karin Julij

Sičje selo št. 3, pošta Vinica pri Črnomlju

d Lanska škoda zaradi poplav je bila znatno manjša kakor letošnja, ki so jo uradno cenili na 50 milij. din, in vendar sta lani prispevala država in banovina k podporam 6 milij. din. Letošnje podpore bosta morali obe oblasti znatno zvišati. Tudi davke bo treba ponekod povsem odpisati ali vsaj izdatno znižati.

d Šoferji za strožji cestni red. Šoferji vrbaske banovine so imeli zborovanje ter so od oblasti zahtevali, naj bolj odločno preprečuje prometne nesreče, ki se dogajajo zadnje

čase v okolici Banjaluke. Šoferji trde, da mnogo lastnikov avtomobilov sami šofirajo, čeprav nimajo nikakega šoferskega izpita. Prav taki vozniki so krivi največ nesreč. Zelo zahtevajo od oblasti, naj najstrožje preiščejo šoferske izkaznice.

— Kronična zapeka in njene slabe posledice, posebno pa motnje v prebavi, se morejo preprečiti z že davno preizkušanim sredstvom za čiščenje, z naravno »Franz-Josefov« grenko vodo, ki se tudi po daljši porabi izkazuje kot zelo odlična. Oni, ki bolehalo na želodec in črevih, pa pijejo »Franz-Josefov« vodo so zelo zadovoljni z okusom kakor tudi z njenim učinkom. Ogl. rez. B. br. 2047/33.

d Knjiga o zdravilnih rastlinah iz l. 1590. V neki knjigi o zdravilnih rastlinah iz leta 1590 čitamo naslednje: »Uživanje potrošniška (divja cikorijska), kuhanega z ječmenovim sladom, prija onim, ki čutijo kdaj bolečine v želodec.« Pijača iz cikorijske je bila torej že v srednjem veku znana po zdravilnosti. Ko so z Vzhoda prinesli v Evropo zrnatno kavo, je postala cikorijska v podobni dobre bele kave s pravim Francom sestavni del naše vsakdanje hrane.

d Vzajemna posejilnica v Ljubljani, r. z. s. o. z., je oprostila s 1. julijem t. l. stare vloge do 15.000 din. Vloge, ki ne presegajo zneska 15.000 din, je prenesla s 1. julijem 1939 na nove vloge in jih od tega dne obrestuje po 4%.

IZ DOMAČE POLITIKE

p Značilni izjavi. Pri onotedenski vidovdanski proslavi v samostanu Ravanici je pravoslavni škof Nikola Velimirovič govoril tudi o vprašanju sporazuma ter svoj govor zaključil s prošnjo: »Naj nam pomaga Bog, da se bratje Srbi, Hrvati in Slovenci spravijo! — Ob priliki evharističnega kongresa v Tuzli se je vrhbosanski nadškof dr. Ivan Sarič na kolodvoru, kjer so ga sprejeli tudi pravoslavci, zahvalil takole: »Dragi bratje pravoslavci, katoličani in muslimani, vedite, da vas sarajevski nadškof vse enako ljubi. Pomnite, da samo v slogi Srbov in Hrvatov počiva moč naše države. Bratje Srbi, naj vam bo hrvatsko ime prav tako drago, kakor je meni srbsko.«

p Glasilo elovenskih trgovcev piše o umrlem dr. Spahu sledeče: Pokojni dr. Spaho je bil eden najzaslužnejših voditeljev muslimanov, ki si je pridobil za naš notranji razvoj

Rešujmo kmečko zemljo

Pod ravnokar navedenim naslovom priobčuje glasilo Kmečke zveze »Orač« tudi sledeče:

Odločno zahtevamo, da se po vestnih in strokovnjaških načrtih začne urejevati najnevarnejše vode, ki nam uničujejo zemljo. Slovenci imamo plodne zemlje itak mnogo pre malo — vsaj to pa, kar je imamo in jo naš kmet z žulji obdela, moramo obvarovati, da nam je vremenske nevarnosti ne uničujejo. Naj gre to dela po vrstnem redu, kakor ga bodo nepristranski strokovnjaki določili — sporazumno s Kmečko zvezo in Kmetijsko zbornico. Izdelati se pa morajo vsaj približni načrti za vsa ureditvena, osuševalna in iz-

boljševalna dela. Naša kmečka zemlja se mora predvsem zavarovati pred nesrečami v obliki povodnji, nato pa po načrtu osuševati, kjer je močvirna in izboljševati, kjer je nerodovitna. — Tega gospodarsko prevažnega vprašanja ne zmore posamezen kmečki gospodar, tudi ne posamezna zadruga, celo ves kmečki stan ne — to je naloga skupnega dela vseh činiteljev: od posameznih kmečkih gospodarjev preko občin, zadrug, strokovnih in stanovskih ustanov do banovine in do države. Za našo zemljo gre, ki nas vsaj skromno redi — in če gre za zemljo, gre za najdražjo cenejšo, kar narod ima!

RAZGLED PO SVETU

Diplomatična bitka okrog Gdanska

V preteklem tednu se je zunanje-politični položaj v Evropi nekoliko napel, in sicer na severnovzhodni diplomatični fronti okrog Gdanska. V začetku tedna sta morali angleška in francoska vlada dobiti vznemirljiva poročila iz Gdanska in poljskega Pomorja. Tako so časopisi vedeli povedati, da se v Gdanku zbira zbor prostovoljcev, ki pa mu ne pripadajo samo gdanski meščani, marveč jih je mnogo prišlo v civilu tudi čez Vzhodno Prusijo. Časopisi so nadalje poročali, da odlagajo številne ladje orožje v gdanskem pristanišču in da se orožje deli med prostovoljce. Pri zadnjih slovesnostih v Gdanku je bilo prisotnih tudi 40.000 članov nemških napadalnih oddelkov, o katerih ni nikdo poročal, da so zapustili mesto in se vrnili domov. Gdanksko časopisje poziva prebivalstvo

k miru in »naj prihodnje dni nikar ne izgubi živceve«. Vrhovni poveljnik nemške javne in tajne policije Himmler je bil na obisku v Gdanku. Poučeni krogi napovedujejo, da bo gdanski senat (vlada) v najbližji bodočnosti proglasil priključitev Gdanska k Nemčiji in da bo takrat prisotna tudi neka visoka osebnost iz Nemčije, morda celo Hitler sam. Ako bi Poljska vojaško nastopila proti temu, potem bi bila ona napadalec — tako računajo v Berlinu — in Anglija ne bi bila dolžna priti Poljski na pomoč. Na ta način mislijo s pomočjo krivulje vendarle doseči svoj cilj, namreč združitve Gdanska z Nemčijo, brez prelivanja krvi. Takšna so bila poročila, ki sta jih Anglija in Francija sprejeli pretekle dni iz Gdanska.

KATOLIŠKA CERKEV

s Važno priznanje amer. protestanta. Cerkev je od Kristusa postavljena učiteljica ljudi in narodov. Njena učiteljska oblast obsega ne samo tiste resnice, ki so od Boga razodete ter se nanašajo na dosego večnega življenja, marveč tudi takšne nauke, ki jim je predmet pravilna ureditev razmer na tem svetu. Semkaj spada predvsem rešitev socialnega vprašanja in pravilna ureditev družbe in države tudi v gospodarskem oziru. V tem oziru sta zlasti papeža Leon XIII. in Pij XI. s svojimi socialnimi okrožnicami zanetila luč, ki sveti ne samo na katoliškem, marveč vsevsemskem obzorju. Znano je, da predsed. USA Roosevelt, čeprav po veri protestant, visoko čišla socialne nauke teh dveh papežev ter

trajnih zaslug. Z njegovo smrtjo je nastala velika vrzel. Slovenci moramo biti hvaležni dr. Spahu tudi zato, ker je bil oni listi, ki je omogočil, da imamo v Ljubljani popolno borzo.

p Samo sporazumno sprejeta ustava bo v skladu z vidovdanko mislijo. Glasilo dr. Mačka »Hrvatski dnevnik« razpravlja o srbskem praznovanju Vidovega dne in naglašava veliki moralni pomen tega praznovanja, ker so Srbi napravili iz vidovdanske žaloigre izhodišče za svoje osvobodilno delo. Zaradi velikega pomena, ki ga je imel Vidov dan za Srbe je tudi razumljivo, da je bila baš na Vidov dan proglašena prva ustava Jugoslavije. Toda s tem je bilo vnešeno nesoglasje v vidovdanko misel, ker je bila prva ustava naperjena proti Hrvatom, ki niso bili niti najmanj krivi za vidovdanko nesrečo. Če se smatra Jugoslavija kot skupna država Srbov, Hrvatov in Slovencev, potem mora biti urejena tako, da se v njej vidijo vsi trije sestavni deli in da so vsi trije narodi zadovoljni. Zato je potrebno, da je sporazumno urejena. Vseoblastna želja enega se zato tudi ne sme zakrivati z vidovdanko mislijo, ker bi to bilo v opreki z njeno moralno vsebino. Samo sporazumno sprejeta ustava je v skladu z vidovdanko mislijo.

jih skuša po možnosti izvajati. Nedavno je bil sprejet v parlamentu USA zakon v prid delavcem. Izdelovalec tega zakona senator Wagner, tudi protestantske vere, je izjavil, da je zamisel tega zakona in pobudo zanj prejel iz socialnih nauk rimskih papežev.

ČEŠKA

s Razno. Preiskava o umoru nemškega policijskega poveljnika v Kladnu na Češkem je ugotovila, da so policista najbrž ubili nemški orožniki v prepiru. Zaradi tega mestu Kladnu ni bilo treba plačati globe 50.000 mark. — Nemško sodišče v Pragi je obsodilo policijskega stražnika Bulleja in Streha vsakega na 15 let ječe, ker sta 11. junija v Nachodu ustrelila češkega policista. — Nemški kancler je podpisal uredbo, s katero dobiva Neurath, ki je protektor Češke in Moravske, polnomočna pooblastila, da sam izdaja katerekoli zakone za vse področje češko-moravskega protektorata. Obstoječe zakone tudi lahko razveljavlja. Pooblaščen je celo, da sme po svojem preudarku tudi spremeniti zakon o češko-moravski samoupravi. — Neurath je postal s tem vrhovni zakonodajalec za vse področje Češke in Moravske.

RUMUNIJA

s Nemška manjšina. Nemcem v Romuniji in Ogrski ne gre tako dobro kot njihovim rojakom v Slovaški ali Jugoslaviji. Nemcem v Madžarski se zoperstavljajo predvsem Madžari nemškega pokolenja. Tako je madžarski poslanec Klein ostro izpadel proti Nemcem, katerih državljanstva lojalnost da je dvomljivega značaja. Vodja nemške skupine dr. Mühl je v odgovoru omenjal, da je vprašanje narodnih manjšin stara, bolesta rana madžarske politike. Ta izjava je izzvala med Madžari silovit odpor. — Nedavni prestolni govor romunskega kralja je tudi omenjal, da

ima romunski narod v državi prvenstvo. Zastopnik nemške skupine v Romuniji je nato izjavil, da razume kraljevo izjavo tako, da romunski narod zaradi svojega števila določuje značaj države, nikdar pa se Nemci ne bodo odrekli svoji pravici do popolne ravnopravnosti v vseh vprašanjih narodnega, gospodarskega in kulturnega življenja.

ANGLIJA

s Tudi angleško potrpljenje ima svoje meje. Angleški ministrski predsednik Chamberlain je imel nedavno govor, v katerem je dejal, da je mednarodni položaj zelo resen in podoben onemu v septembru 1938, le s to razliko, da je bila takrat še možnost za umik. Sedaj pa je prevzela Velika Britanija obveznosti do raznih držav in te obveznosti mora spoštovati. Položaj je zafo vse bolj resen, vendar pa noče reči, da se vojna ne bi mogla preprečiti. Izjavil pa je, da ima tudi angleško potrpljenje svoje meje.

DROBNE NOVICE

6 peklenjskih strojev se je razletelo te dni v središču angleškega Londona; več ali manj ranjenih je 40 ljudi.

Pogajanja med Rusijo in Anglijo za skupen bojni nastop — ko to pišemo — še niso uspela.

Hudi boji ob mandžurski meji še niso ponehali med Rusi in Japonci.

300.000 dolarjev vseučiliškega denarja je poneveril in pobegnul rektor vseučilišča v Luiziani.

Vrhovni poveljnik italijanskega in nemškega letalstva ob morebitni vojni bi bil maršal Göring, na morju bi pa poveljeval Italijan.

349 ladij se je ponesrečilo tako ali tako na vsem svetu v letu 1938.

Narod, ki svobodo stavlja nad žoljenje, ne propade

Na Kosovem polju je te dni govoril tudi naš vojni minister Nedič, ki je povedal tudi sledeče:

Kosovo je ostalo kot večni primer, kako ne izgubi svobode narod, ki to svobodo stavlja nad svoje življenje in ki jo tedaj, ko je ogrožena, brani s požrtvovanjem Miloša Obiliča, ki je s svojo viteško smrtjo prikoval vsa srca tudi bodočih rodov v junaška srca. Morda se žrtev Kosova komu zdi celo nepotrebna, toda bila je rešitev poznejšemu življenju in je težki poraz spremenila po nekaj stoletjih v gotovo zmago. Kosovo polje je bilo primer in temelj, na katerem smo gradili današnjo državo. Če bi bil knez Lazar pristal na to, da ostane Muratov vazal, bogat in varen, tega trdnega temelja danes ne bi bilo. Tudi danes po 550 letih, prepojeni z duhom iz tega našega življenjskega vira, se zavedamo, kaj pomenita usodna skupnost in moč krepko urejene države. Neomajno čuvamo tudi misel in žrtev kneza Lazarja in kosovskih vitezov, da se ne bomo ustrašili umreti, če bi to zahtevala domovina. Vsem junakom pa, ki so padli na Kosovem polju za narodne ideale, junakom, ki večno žive, kličemo: Slava jim!

VINA za vse priložnosti naročite pri
Centralni vinarni v Ljubljani.

Na častni tribuni med mimohodom: Od desne na levo: Prvi v kroju minister g. dr. Krek, ob njem ban g. dr. Marko Natlačen, v sredi minister pravosodja g. dr. Ružič, ob njem minister za telesno vzgojo g. Cejovič in predsednik ZFO g. dr. Žitko v kroju. — V ospredju tribune stoji zamopnik kralja Petra II. poveljnik Maribora general Ceda Stanojlovič; desno od njega stoje ministri gg. Altiparmakovič, Pantič, Snoj ter drugi veljaki

Članice v sprevodu

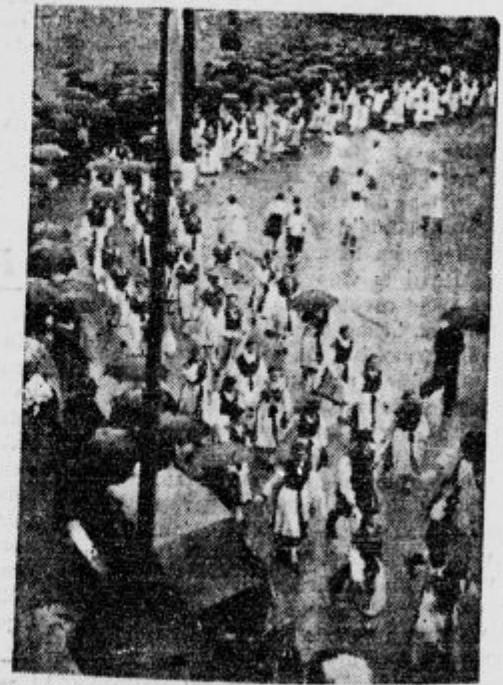
Glavni trg med sprevodom

Sprejem g. ministra Snoja ob prihodu v Maribor

Konjenica na čelu mogočnega sprevoda

Dekleta v narodnih nošah zavijajo s Glavnega trga na most

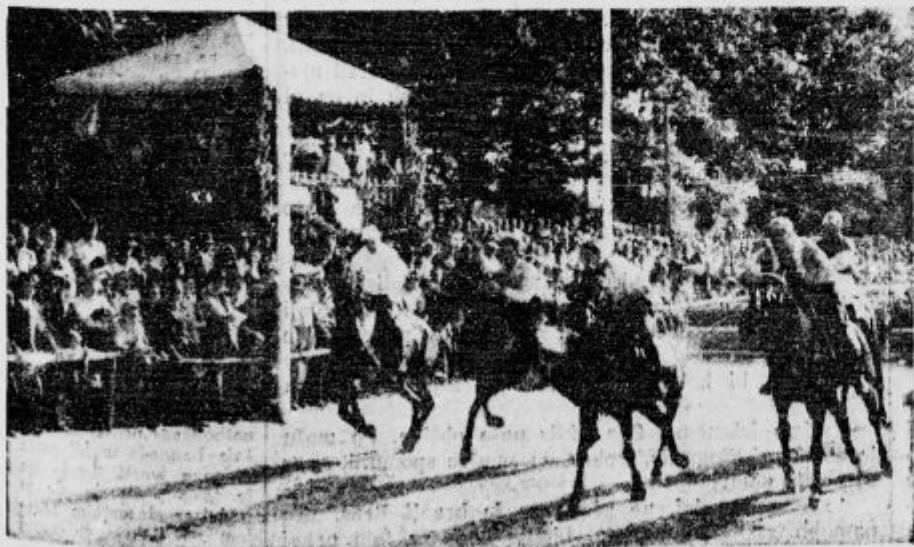

Letošnji novomašniki ljubljanske škofije, ki so bili dne 2. julija posvečeni. V sredi vodja semenišča prelat Ignacij Nadrah

Gojenci Zavoda za slepe v Kočevju pri nastopu v soboto dne 24. junija

Na praznik sv. Petra in Pavla so se vršile v Št. Jerneju na Dolenjskem konjske dirke.

Birmanski hoter ban dr. Natlačen izroča ure Drašku in Tončku, gojencema za slepe v Kočevju

V nedeljo dne 25. junija sta v cerkvi sv. Petra v Ljubljani obhajala biserno poroko Janex in Terezija Košmerlj, starša šentpeterskega župnika g. Alojzija Košmerlija.

V Belgradu je 29. junija nagloma umrl prometni minister in drugi podpredsednik JRZ dr. Mehmed Spaho. Vest o njegovi smrti je globoko pretresla vse Jugoslovane, zlasti pa še oba njegova dolgoletna politična prijatelja ministrskega predsednika Dragišo Cvetkoviča in predsednika senata dr. Korošca. Truplo pokojnika so pripeljali iz Belgrada v njegovo domače mesto v Sarajevo, kjer je bil veličasten pogreb. Dr. Mehmedu Spahu, boritelju za samoupravno Jugoslavijo, bo tudi slovenski narod ohranil najlepši spomin.

PO DOMOVINI

Nekaj važnega

(Dopis iz Dolenjske.)

Hitro se nam bližajo kongresni dnevi, ko se Somo zgrinjali v belo Ljubljano mi in tuji. Vsi želimo, da bi kongres lepo uspel in obrodil obilnih sadov.

Potrebno je pa, da storimo vsi in vse, da bo uspeh kar najboljši. Poleg molitve in denarnih prispevkov je potrebno, da uredimo naša verska znamenja. Lepo je videti cerkvice po griških in vaseh, pa naše križe in kapelice, ki so znamenje vernega ljudstva. Poskrbimo pa, da bodo ta znamenja dostojna, naši deželi v ponos in ne v sramoto. Vse mora biti lepo urejeno: kapelice lepo pobeljene in poslikane, križi poravnani in popravljeni; kar se pa ne more popraviti in prenoviti, naj se spoštljivo odstrani. Poškodovani križi in znamenja v slabo luč postavljajo naš čut za lepoto in naše spoštovanje do znamenja našega određenja. Zato naj velja pravilo: Vse, kar ni lepo in dostojno, naj se odstrani, če se ne more popraviti.

Tujci, ki bodo k nam prišli, bodo imeli odprte oči. Po tem, kar bodo videli, bodo sodili o nas. Zato pa poskrbimo, da bo ta sodba za nas častna.

Pa še na eno reč je treba opozoriti. Slovenci veljamo za katoliški narod. Zalibog pa se dostikrat in po mnogih krajih kaže ravno nasprotno. Božja zapoved: »Spoštuj Gospodov dan«, in cerkvena: »Bodi ob nedeljah in zapovedanih praznikih spodobno in pobožno pri sv. maši,« se tepajo — tako da nas morajo drugoverci zaničevati. Kaj bodo šele rekli katoličani, ki pridejo? Da prevažajo tovorni avtomobili in drugi vozniški ob nedeljah razno blago, je vsem znano. Kako žalostno zgleda nedelja, če vidiš, kako se kosi, suši in grabi seno ter se vozijo naloženi vozovi domov, kakor druge dni. Saj se da to opravičiti, če je resnična potreba. Ampak to ni resnična potreba, če pokosiš travnik v soboto za to, da ga boš v nedeljo pograbil in seno posušil. Ali pa ti ste tekme, ki jih prirejajo ravno ob nedeljah prav po navdihnjenju hudobnega duha, ki vedno hoče

nasprotovati Bogu, pa se zato posluži slabih kristjanov, da tako svoj dvojni namen doseže. Nedeljsko delo, če ni nujno potrebno in od pristojne cerkvene oblasti odobreno, ne more prinesli uspeha in božjega blagoslova, ampak časno in večno nesrečo. Spoštovanje nedelji in praznikov je zanesljivo merilo našega krščanstva. Le pomislite: Ali ne bodo tuji začudeno gledali: na eni strani toliko cerkva in verskih znamenj, na drugi strani pa bodo doznali, kako malo se spoštuje božja zapoved.

Kolikor mogoče je treba spraviti v red tudi naša pota in ceste ter naše domove. Povsod je treba napraviti red. Ni potrebno, da bi moralo vse biti novo, vendar je gotovo, da se da marsikaj izboljšati z malim trudom.

Tujci bodo občudovali naše gorske velikane, naše griče in hribočke s cerkvami. Gledali bodo naše vinske gorice. Pa veste, kaj bo še zanimalo tujce? Naši kozolci, lepo umetno rezani dvojniki. Ti se vidijo menda samo v Sloveniji. Takih najbrž ne najdemo nikjer. V prvi vrsti pa bodo tuji opazovali ljudi. Da bi ne videli vsaj tiste dni nobenih nerodnosti: ne pijancev, ne našminkanih obrazov in pobarvanih nohtov, ampak naše zdravo ljudstvo, krepke fante in čvrsta dekleta, dostojnega in ponosnega vedenja. Povsod naj se kaže, da smo olikani in izobražen narod. To bodi naša čast in naš ponos.

Iz raznih krajev

Rača. Dne 24. junija sta si ogledala škodo, ki so jo pri nas napravile letošnje poplave, naša poslanka Miloš Stare in Rudolf Smersu ter nam obljubila, da se bosta kar mogoče zavzela za nas. Ze več let obstoji načrt za novi most na banovinski cesti vtrije postaje Predole. Deroča voda ob povodnji razdira cesto in odnaša gramoz, tako, da nobeno nasipanje nič ne izda. Edina rešitev je, da se postavi dovolj visok most ter da se cesta v tem odseku primerno dvigne. — Istotako je

nujno potrebno, da se dvigne banovinska cesta skozi Veliko Račno ter se uredi kanalizacija. — Razen vode imamo pri nas zadnja leta še drugo nadlogo. To so divji prašiči, ki delajo veliko škodo po njivah v Predolah in na Spodnji Slivnici, Lovci, kje ste?

St. Vid pri Stični. 50 letnico rojstva je obhajal dne 4. julija naš šolski upravitelj g. Lovro Jevnikar. Ne samo v šoli, ampak tudi na gospodarstevskem polju, zlasti pa pri posojilnici, je več ko 20 let uspešno deloval. Naj ga Bog ohrani še mnogo let! — Hude poplave smo imeli v St. Vidu. Na stotine voz sena je uničenih. Krompir je uničen po njivah, na katerih je stala voda. V občini St. Vid je bila cenjena škoda zaradi poplave na 200.000 din. V občini Veliki Gaber je pa škoda še večja. — Navadno je bilo o kresu seno že pospravljeno. Letos so pa večinoma mogli začeti s košnjo šele po sv. Petru, ko je voda vsaj deloma odtekla. Ker sedaj vse s košnjo hiti, ni mogoče dobiti koscev. Zato pa gresta gospodar in gospodinja že ob pol 1 ponoči kosit, da bi rešila vsaj nekaj krme. Sicer se je pa bati, kaj bo z živino, ki bo uživala poblateno seno.

Preska. Pri nas bo v nedeljo, dne 9. julija, ob 3 popoldne velika javna tombola v prid prizidave naše župne cerkve. Dobitki so vredni in lepi. Poleg tega pa bo naprodaj tudi lep, 4 leta star konj, katerega so podarili škof v prid cerkvi. Pridite, ki se zanimate zanj, ker vas čaka ugoden nakup!

St. Jernej — Vrhpolje. 15 letni fant Goriček Franc iz Vrhpolja se je v soboto, dne 1. julija, igral s kamnomit, ki mu je v roki eksplodiral ter odrgal dva prsta na levi roki, po telesu je dobil tudi hude poškodbe. Ponesrečenca so pripeljali v bolnišnico Usmiljenih bratov v Novo mesto.

Dolenjske Benetke. Komaj smo se malo oddahnili od strahotne povodnji, nekateri zopet odkrnjujejo z delom nedelje in praznike. Prekrijanje in nedeljsko delo nam upravičeno kličejo jezo in maščevanje vsemogočnega Boga. — Deževje in druge nepravilike so nam ustavile delo župne cerkve ter se bo nadaljevalo v letu 1940.

Laxe pri Planini. V nedeljo 25. junija je bila na naši dvorazredni šoli razstava deških in deklinskih ročnih izdelkov. Kar očarani smo bili nad lepoto in finim čutom in okusom, ki sta ga z razstavo pokazali naši vzorni učiteljici gđ. Marija in Anica Dolenc. Kako vse posrečeno. Preprosti sadni izdelki iz ilovice, lepe preproge, prti, veznine, ornamenti itd. in kako je iz vsega dihal

Besede

(Poveet)

Spisal M. Velikonja, ilustriral akad. slikar L. Šušmelj

Slike iz tromesečne kronike o naših krajih.

»Tako!« je dejal Vidmar. »To bom sam izročil. Naznanil bom glavarju županovo smrt še ustno in prosil, da razpiše volitve za novega župana. S profesorjem Berbučem ali s Gregorčičem se jaz ne morem zgovarjati.

»O, seveda, če ste bili zmerom proti njima!« je potrdil Brus.

»Vidiš!« je potrdil. »Čez koliko časa bomo z našimi pripravami gotovi? Treba bo vse odbornike temeljito obdelati.«

»Da, treba bo! Mesec dni!«

»No, v dveh tednih opravimo. Nekaj ti, nekaj Benko, nekaj Polanc!«

»Polanc? Ne vem!« je potihoma dejal Brus in roka se mu je tresla, ko je lepil pismo. Oslinil je ovitek ter potkolpel po njem z roko.

»Kako, ne veš?« se je vzpel Vidmar. Ves rdeč je bil v obraz. »Kako ne veš? Ali ti je kdo kaj reklo!«

»Rekel ni, toda tako pamet sama pravi. Čisto enostavno. Polanc kuha nekaj svojega!«

»Ali ne bo morda Polance poslal k nam?«

»Že, že. Toda ne smete pozabiti, da ima štiri ljudi za seboj. Štirje in sam, jih je pet. Pet. Rupar ima tri. Trije in sam je štiri. Mi imamo sedem, sedem in vi ste osem. Pet in štiri in osem je sedemnajst in osem Otličanov, je pet in dvajset. Točen račun,« je štel na prstih Brus. »In zadnjič o potočnikih z vami Otličani! Saj veste, Polanc je hotel Rugarja.«

»Pri naših, pravijo, je Bazk nezanesljiv. Če je Bazk, je tudi Vidic. Presneti namestnik! Prav Vidic mora biti namestnik. Skupaj držita kakor klešč. Če nam ta dva odrečeta, smo tam. Smito tam, ker Otličani so zdaj za Polanca. Če Polanca držimo, bo vse dobljeno!«

»France naj nam pomaga!« je pomežiknil Brus.

»Kako? — Ze vem!« se je nasmehnil. »Saprament, bi fanta, ki je še zmerom tako neumen. Zmerom še tišči za Rugarjevo!«

»Dopovedati mu bo treba!« je dejal Brus. Tajnik si je stvar dobro zamislil. Pri tej stvari se je vil kakor jegulja. Stori je samo to, kar mu je Vidmar naročil, če je le mogel, se je izvlekel, da je Vidmar izvršil njegov svet sam. Nič se ne ve, kakšen bo uspeh in on ni maral nikjer pustiti prsta med vrati.

»Dopovedati! Dopovej takšnemu!« se je jezil Vidmar in stopil po sobi.

»Najprej Polanco v hišo!« je dejal Brus. »Če bo to zdaj še dal?«

»Zakaj ne?«

»Ne vem!« je skomizgnil z rameni. »Slišali ste zadnjič po pogrebu Melo. Tisto o Cilki in Lendetu in češnji so pogreli!« je Brus dvignil prst. »Ves pekel se je zarotil!«

Kakor bi hotela potrditi, se je šoja oglasila na češnji.

»Melo izženemo. Ona ni iz naše občine. Po možu je doma pri Stomažih. Dobro, da smo se spomnili, sicer bi ostala nam!«

»Toda ne zdaj, ne zdaj!« se je branil Brus. »To nam stvar še bolj zamota. Ljudje bodo za tem nekaj vohali. Ona je vendar pri nas rojena in pri nas živi. Domačinke ne smete zdaj izgnati!«

RAZNO

Gostilničar Vriak je bil napravil na svoji krčmi novo tablo, na kateri je gletom obetal neverjetne užitke. — Ob 2 ponoči, ko je Vriak najbolj trdno spal, so naenkrat začeli neznani ljudje arditno razbijati na vrata in kričaje zahtevati, naj jim Vriak gostilno odpre. Vriak je ves besen planil k aknu in na razgrajče zakričal: Dajte mir in spravite se naprej! Ali ne veste, da je ob 12 policijska ura in da se krčma odpre šele ob šestih zjutraj! To je eleparija, so kričali razgrajči. Če je krčma od polnoči do šestih jutraj zaprta, zakaj pa imat epotem na novi tabli zapisano: »Ob vsakem času sveža, garka in mrzla jedila?«

O Napoleonu Velikem gre glas, da je jokal samo enkrat. Stal je ob bolniški postelji svojega najboljšega prijatelja maršala Lanneea in bil pričal njegove smrti. Le-ta ga je tako pretresla, da je padel pred mrtvim truplom na kolena in začel pretresljivo ihteti. To se je zgodilo v bližini Dunaja, kjer je maršal Lan-

pristni slovenski duh! Kako v vsej svoji pristnosti je bila pokazana verna slovenska kmečka družinska soba s sicer preprosto, a z lepo vezanimi prti pogrnjeno mizo v kotu, na njej ležečo mašno knjigo, nad njo zopet v kotu sv. razpelo. Videli smo kar celo garnituro raznega kmečkega orodja, in kako lepo izdelanega! — In še neka posebnost! Presenetila nas je cela vrsta domačih zdravilnih zelišč — kakor v lekarni — vse zbrano in nabrano na domačih tleh in pravilno posušeno. Med vso to pestrosijo razstavljenih predmetov pa cvetje in zelenje, vse zopet tako preudarno razvrščeno. Koliko truda, koliko dela, koliko skrbi! Kaj čuda, da je vsakdo od razstave odhajal poln hvale in priznanja.

Fužine v Poljanski dolini. 26. junija je praznoval 70 letnico svojega rojstva v poljanski in žirovski dolini dobro znani Janez Mrak iz Fužin. Kljub težkemu delu in trpljenju je še vedno čil in zdrav, da bi mu človek skoraj ne prisodil toliko let. Vsako nedeljo jo še švrta maha v 1 uro oddaljeno farno cerkev k sv. maši. — Bog živi našega jubilara žiliga in zdravega do skrajnih mej življenja!

Izlake. Dne 20. avgusta t. l. se bodo izlake zopet odele v cvetje in zastave. Prihitiela bo naša katoliška mladina iz bližnje in daljne okolice, da skupno z izlaško katoliško mladino praznuje dan, kakoršnjega še Izlake niso doživeli. Tukajšnje Prosvetno društvo s fantovskim in dekliškim odsekom bo ta dan razvilo in blagoslovilo svoj novi prapor. Izlake se na ta veliki dan že sedaj skrbno pripravljajo. Vabimo že danes. Kaj več o prireditvi pa še v prihodnjih tednih.

Bled. Letošnja poletna doba se vedno dobro drži. Nemci prihajajo v velikem številu. Blejci smo jih veseli, ker nam dajo vendar nekaj zaslužiti. — V juniju smo imeli dve telovadni prireditvi 11. junija so priredili fantovski odseki in dekliški krožki iz radovljiškega okraja javno telovadbo. Na predvečer so blejski fantje pokazali športni tek od otoka do Prosvetnega doma in nato res lepo telovadno akademijo. V nedeljo dopoldne je bil pester sprevod, v katerem so šli 603

Rajši več kakor premalo!

Cim več prostora, tem udobnejše in lepša je vožnja. Podobno je pri zajtrku. Bela kava nam bolj ugaša, če je pripravljena z dobro mero »Pravega Francka«, kajti ta kvalitetni dodatek daje kavi fin okus in lepo barvo ter je poleg tega zdravju koristen.

Franck

KAVNI PRIDATEK

člani, članice in naraščaj in narodne noše. Posebno so se postavili Ribljani in Gorjanci na konjih. Popoldan je bil ob veliki udeležbi na tenisprostoru telovadni nastop. — Eno nedeljo pozneje je bila še ena telovadna prireditev, ta pa za celo Gorenjsko. Ves teden naprej se je govorilo o ogromni udeležbi. V četrtek so vedeli po cestah in lokalih, da je prigašenih že 6000, v soboto so govorili že o 15.000. V nedeljo pa je bilo v sprevodu točno 1497 ljudi v kroju in civilu; vojaki v tem številu niso obseženi. Neki hudomušnej je pripomnil: naj bi šli kar desetkrat okrog, pa bi jih bilo ravno 15.000. Tisti, ki so v tednu verjeli

na ogromne številke, so bili seveda bridko razočarani. Pametni ljudje pa nič, ker vedo, da so nekateri v besedah hudo veliki.

Lom. Proslava 20 letnice tukajšnjega prosvetnega društva 25. junija je bila lep praznik za naš kraj. Številni prijatelji katoliške prosvete so prišli iz Trliča in okolice, iz Kranja, pa celo iz Vodice. Lepo izvajane telovadne točke, dovršeno petje društvenega zbora in govori, vse to je pa vseh navzočih še posebej zbudilo zavest, da delo naših katoliških društev rodi res obilo uspehov in je vredno vse podpore. Ob začetku prireditve po končani službi božji v cerkvi, je zaigrala god-

nes zadobil pri Aspernu smrtnonevarno poškodbo, kateri je podlegel v mali hišici dunajskega predmestja.

10 vžigalic jim je rešilo življenje. Dne 18. januarja 1937 so vjele ladje na morju klice, da se pogreša ekspedicija, ki se je napotila na Južni tečaj, 6 mož. Ladje so se takoj podale iskat pogrešene. Medtem je vrgel silen vihar pogrešana šelico, ki se je nahajala na mali ladji, v pečevje in ladjo razbil. Možje so se rešili na zapuščen otok. Prehrane je bilo dovolj, ker je bilo v okolici dovolj rib in morskih tjušnjav. Imeli pa so seboj komaj 10 vžigalic, medtem ko je mraz vedno hujše pritiskal in je bila nevarnost, da moške zmrznejo, predna pride pomoč. Z zadnjimi vžigalicami se jim je vendar posrečilo pripraviti ogenj, ob katerem so se grel cel teden. Nenadno jim vihar pogasi preprosto ognjišče in že so zrlji smrti v obraz, ko jih v zadnjem trenutku odkrije neka ladja in jih vzame na krov.

Vidi bolho onkraj morja, a ne slona, ki mu visi na trepalnicah.

»Torej kaj naj napravimo?« je zarohnel Vidmar.

»Kaj naj storimo?«

»Nič, samo Polonco v hišo!«

Vidmar je hodil od mize do okna in nazaj. Na hrbtu je imel prekrižane roke in ustne so se mu krčevito stisnile. Jezno je zamahnil po mubi, ki mu je hotela sestiti na glavo.

»Še danes stopi ponjo!« je nazadnje dejal ter si obrisal pot s čela. »Presnete muhe!«

»Bom!« je dejal Brus.

»In če dobim Polanca, potem smo na konju. Nekaj mu bomo morali dati. Podžupana, to že, toda še nekaj!«

»Bo že sam povedal!« je menil Brus.

Brus je odprl miznico, kakor da gleda v predalu skorjo suhega kruha in lesen nož za papir. Prav v kotu je ležal že umazan zobotrebec na starem zarjavelem peresu.

»In veste še kaj!« je okrenil Brus glavo, ker je Vidmar še hodil po sobi ter krčil prste, kakor bi koga stiskal in davil. Pri teh besedah je postal. »Veste še kaj? Začnimo, da država noče dati krajnemu šolskemu svetu drv ter da bo treba odločnega župana, ki si bo kaj upal.«

O Rugarju je bil neprevidno bleknil zaradi psa in konj in je slišal, da je Rugar njegove besede že izvedel, nato je moral skozi drugo vrzel, če je hotel ostati tajnik.

»Torej!« je dejal Vidmar. »Polancu treba reči, praviš, da se potrebujejo odločni možje, ki bi menil naložili, naj povem Hanušu. Možje in ne mevžel! In Polanc da je takšen in da nanj računam, mu reci. Kaj ti! Tebi teče jezik kot namazan in boš že vedel!«

Proti večeru je škrobotal Brus na klanec. Polanc je stal pri nakovalu in gonil meh. Kakor navadno, je poslal Polanc sina k Bazku. »Če ga še ni, počakaj!« Brus

je sedel na rezilnik ter si oddahnil, ko je voščil dober večer. Prav tisti hip je prišel okoli vogla Fronc. Fronc je bil Rugarjev svak. Da je vroče, je dejal in oba moža sta rekla da je vroče.

In Fronc je dodal, da je suša že zelo huda ter se obrisal.

»Prav je, da te najdem!« je dejal Brusu. »Zajtrkaj pa moram izkopati za štirno. Vode iz Lokavščke le ni mogoče nanositi. Tako sem mislil: če bi namesto poleti v vročini voro, nosili pozimi v hladu, ko ni drugega dela, pesek, in bi spomladi skopali, bi poleti lahko imeli že vodo doma. Tudi nadučitelj je to rekel. Samo cementa ni. Cement naj da občina. Nekaj mi bodo dali ljudje, nekaj občina, izpokal in pesek nanosil bom pa sam. Za vodo nisem v skrbi, pri meni teče spomladi od zmeta!«

»Zdaj ni denarja!« je rekel Brus. »Novi župan naj to preskrbi. Pa saj več, Fronc, da tebi nič ne pomaga. Ali nisi že vsaj pet let proslil ljudi in občino za cement in si od občine trikrat že dobil!«

»Dobil, dobil! Premalo. In potem je bil dež. Ali sem mogel kopati v dežju? Pri meni je skala, ne mehko. Pa koplji, Brus, če moreš! Praviš, da sem vsaj petkrat že proslil ljudi. Prosil je in tudi nekaj dobil, pa se mi je prvo leto telica ubila na Golaki, drugo leto mi je umrl otrok — telico sem moral kupiti, otroka pokopati. Hvala Bogu, da je bil kmalu dež in da je Rugar imel polno štirno. Lansko leto sem že imel denar za cement nabran. Ali ni gad pičil Tončke? V bolnišnico je moral!«

»Tri dni. Da, tri dni bolnišnice,« je dejal Brus. »To pa ni toliko!«

Zahtevajte v vseh javnih lokalih najboljši dnevnik »SLOVENEK«!

ba na prizidevanem prostoru državno himno in je bila z navdušenjem sprejeta sledeča izjava: »Clani slovenskega katoliškega prosv. društva v Lomu, zbrani z mladino fantovskih odsekov in dekliških krožkov na proslavi 20 letnice, kar je bilo ustanovljeno lomsko društvo, izjavljamo: Tu, na severozapadni meji naše države, hočemo z duhovnim in telesnim vzgojnim delom po krščanskih načelih storiti kar največ zato, da bo naša lepa domovina stala močna in trdna nasproti vsem, ki bi jo hoteli ogroziti, in delati hočemo, združeni s Hrvati in Srbi, za neprestan napredek Jugoslavije pod žezlom slavne hiše Karadjordjevičev.

Vače pri Lätiji.

Te dni je preminula dobra krščanska mati Jujevec Pavla, po domače Bušelova mama. V svojem življenju je marsikaj preizkusila, največja žrtev za njo pa je bila, ko ji je svetovna vojna vzela moža. V njeni hiši ni manjkalo katoliških časopisov. Veliko je pomagala fantovskemu odseku ter dekliškemu krožku. Bog naj naši župniji mnogo

go takih krščanskih mater!

Moravče. Kolesarja Maks Urankar z Limbarske gore in Avbelj Ciril iz Peč sta se oni večer vozila po cesti na Zagorje. V dolini med Pečami in Pretrzem sta pridrevila drug proti drugemu: Urankar iz Zagorja, Avbelj pa je bil namenjen v Kolovrat. Z vsa silo sta se zaletela drug ob drugega in obležala nezavestna. Obe kolesi sta se popolnoma razbili. Urankar je dobil hude poškodbe na glavi, za katerim je v bolnišnici že umrl. Avbelj, ki se je kmalu nato zavedel, pa se zdravi v domači oskrbi. Otroku, katerega je imel pri sebi na kolesu, pa se ni zgodilo drugega, kakor da se je pri padcu onesvestil. — Na kongres Kristusa Kralja se vsa Moravška dolina prav živahno pripravlja. Zanimanje je zlasti med moško mladino; ženske pa bodo pomagale s svojo zgovorno besedo, da bo udeležba zares obilna.

Ježica. Samo še nekaj dni nas loči od velikega našega praznika, 30 letnice katoliške prosvete na Ježici. Z vsakim dnevom raste naše navdušenje; nepopisno veselje in ponos pa je pre-

vzel naše vrste, ko smo v nedeljo zvedeli, da je blagovolil sprejeti pokroviteljstvo nad našo 30 letnico voditelj našega naroda dr. Korošec. — Sv. mašo, ki bo na prostem, bo opravil sam predsednik Prosvetne zveze univ. prof. dr. F. Lukman. On bo tudi blagoslovil novo društveno in fantovsko zastavo. Slavnostni govor bo imel minister dr. Krek; za primer pa, pa bi bil on zadržan, pa bo govoril namesto njega naš poslanec dr. M. Stare. — Vse sosede vabimo, da pridejo v nedeljo gotovo k nam na Ježico. Veselilo nas bo, če pridejo že k dopoldanskemu sprevidu, ki se začne od Smerketove trgovine v Stožicah ob 8 dopoldne; v sprevidu bo igrala rakovniška mladinska godba. Kdor pa dopoldne ne utegne, naj pride popoldne k javnemu telovadnemu nastopu, ki se začne ob 3 na letnem telovadišču našega Fantovskega odseka. Na svidenje in Bog živi!

Sv. Križi pri Lätiji. V nedeljo, dne 25. junija, je bila blagoslovljena naša nova dvorana. Visoki mlaji in številni cerkev, ki je silno kričala po popravilu. — Pri nas so kraji, ki človeku ne nudijo dovolj sredstev za življenje. Naš človek se mora že v rani mladosti potikati po svetu in krojnari po svetu, da preživi svojo družino. Zdravje se pa pri nas še dobro drži.

Borovnica. V nedeljo, 25. julija t. l. je praznoval Zalar Matevž, cerkovnik pri tukajšnji podružnici sv. Janeza v Sabočevem kar tri jubileje.

vse, kar nam je storil dobrega. Bog plačaj Ontorek samo slovesno sprejeli novega župnika g. Janeza Frančiča. Bog daj g. župniku svoj največji blagoslov!

Banjaloča pri Kofevju. Za birno smo prenovili našo župno cerkev, ki je silno kričala po popravilu. — Pri nas so kraji, ki človeku ne nudijo dovolj sredstev za življenje. Naš človek se mora že v rani mladosti potikati po svetu in krojnari po svetu, da preživi svojo družino. Zdravje se pa pri nas še dobro drži.

Borovnica. V nedeljo, 25. julija t. l. je praznoval Zalar Matevž, cerkovnik pri tukajšnji podružnici sv. Janeza v Sabočevem kar tri jubileje.

Z ženo Ivano, rojeno Svete, sta si, obdana od številnih otrok in vnukov, ob petdesetletnici poroke ponovno objubila, da hočeta do konca potrpežljivo prenašati vse sladkosti in bridkosti zakonskega stanu. Obenem pa je preteklo tudi petdeset let,

27 Gospod Volodijovski

»Za božjo voljo, saj prebivamo v hiši tega človeka,« je rekel zopet stolnik. »Jutri bo treba najti kakršnokoli stanovanje, in če bi tudi postavili šotore na polju, da le ne bomo dlje tu bivali.«

»Počakajte mojih sporočil, sicer se zopet izgubimo,« je rekel Zagloba. »Če je Ketting posekan...«

»Govori tiše, gospod, za rane božje!« je zaklicala stolnikova, »sicer te bo slišala slušničad in bo to še Kržišči povedala, ona pa je itak komaj živa.«

»Pojdem k njej,« je rekla Baša.

In skočila je gori. Oni pa so ostali v skrbeh in bojazni. Ničče v vsej hiši ni spal. Misel, da je Ketting morda že mrtev, je s strahom napolnjevala njihova arca. Poleg tega je bila noč soparna in temna, grom je začel bučati in se valiti preko neba, pozneje pa so slepilni bliski vsak trenutek trgali temo. O polnoči se je prvi vihar v tej pomladi razbesnel nad zemljo. Zbudila se je tudi slušničad.

Kržiša in Baša sta prišli iz svoje sobe do v jedilnico. Tam je vsa družba začela opravljati molitve in je potem sedela mlačno; kadar je strela udarila, je po običaju ponavljala v zboru: »In beseda je meso postalate«

V živžiganju viharja je bilo včasih slišati nekakšen topot in tedaj so v strahu in grozi vstajali lasje na glavi Baši, stolnikovi in obema starima možema, ker so jim je zdelo, da se vsak trenutek odpro vrata in vstopi Volodijovski, umazan od Kettingove krvi.

Po navadi krotki gospod Mihael je postal prvokrat v svojem življenju težek kamen na arcih ljudi, tako da jih je že sama misel nanj napolnjevala s trepetom.

Vendar je noč prešla brez vesti o malem viharju. Ob dnevnem svitu, ko se je vihar neko-

liko polegel, se je gospod Zagloba drugič odpravil v mesto.

Ves ta dan je bil poln še večjega nemira. Baša je tja do večera sedela pri oknu ali za vrati in gledala na cesto, po kateri je mogel priti gospod Zagloba.

Medtem je služabništvo na povelje gospoda stolnika polagoma spravljalo stvari skupaj za na pot. Kržiša se je pridno bavila s svojim delom, ker je bila na ta način lahko nekoliko oddaljena od obeh Makoviečkih in gospoda Zaglobe.

Kajti čeprav ni gospa stolnikova doslej pred njo niti z besedico omenjala brata, je vendar prav to molčanje prevérajalo Kržišo, da je prišla na dan ljubezen gospoda Mihaela do nje in njun prejšnji skrivni dogovor kakor tudi njena zadnja odpoved. In spritno tega je bilo težko misliti, da bi teh ljudi, Volodijovskemu najbližjih, njeno ravnanje ne bolelo in bi ji tega ne zameril. Bedna Kržiša je čutila, da mora tako biti, da tako tudi je in so se od nje odvrnila ta doslej ljubeča arca; zato je tudi sama rajši hotela trpeti na samem.

Na večer je bila prtljaga pripravljena, tako da bi za silo mogli oditi še ta dan. Toda gospod Makoviečki je še čakal vesti od Zaglobe. Prinesli so na mizo večerjo, ki se je pa niče ni dotaknil. In večer se je začel vleči težko, neznosno in tako tiho, kakor bi vsi prisluškovali, kaj ura štepeče.

»Pojdimo v igralnico,« je rekel slednji stolnik. »Tu ni mogoče več vzdržati.«

Šli so tja in sedli, ali preden je kdo mogel spregovoriti besedo, so se začeli pod oknom oglašati psi.

»Nekdo prihajate je zaklicala Baša.

»Pai bevsakjo kakor na svojega človeka,« je opazila gospa stolnikova.

»Tiho, nolc je rekel stolnik. »Slišati je drdranje.«

»Tiho!« je ponovila Baša. »Da, slišati je vedno bolje... to je gospod Zagloba.«

Baša in stolnik sta planila kvišku in hitela ven; stolnikovi je začelo srce biti, toda ostala je še Kržiša, da ne bi s preveliko naglico izšla, da prinaša gospod Zagloba kake prevračne novice.

Medtem se je drdranje razleglo že pod okni, potem pa je naglo prenehalo. V veži je bilo slišati neke glasove in čez trenutke je kot vihar planila v sobo Baša s tako spremenjenim obrazom, kakor da je videla prikazen.

»Baša, kaj je? Kdo je prišel?« je prestrašena vprašala gospa Makoviecka.

Toda preden je Baša prišla o sape, da bi odgovorila, so se vrata odprla in stopili so v sobo najprej stolnik, potem Volodijovski in slednjič Ketting.

XX.

Ketting je bil tako spremenjen, da se je komaj mogel nizko prikloniti damam, potem je obstal, ne da bi se ganil, s klobukom pri psih, s priprtimi očmi, podoban pretepi podobni. Volodijovski pa je spotoma objel sestro in se približal Kržiši.

Dekličin obraz je bil bel kakor platno, a drobni puh nad njenimi usti se je zdel temneši kakor ponavadi, prsi so se ji silovito dvigale in padale. Volodijovski pa je nežno vzel njeno roko in jo pristlenil na usta; potem je nekaj časa migal z brčicami, kakor da bi zbiral misli, slednjič pa je spregovoril z veliko žalostjo, pa tudi z velikim mirom:

»Moja milostiva gospodična, ali bolje, moja ljubljena Kržiša! Poslušaj me brez strahu, ker nisem noben Seit ne Tatar ne divjak, ampak prijatelj, ki četudi nimam sam veliko sreče, vendar želim, da bi bila ti srečna. Vse je že prišlo na dan, da se vidva s Kettingom ljubita. Gospod Baša mi je to v pravični jezi vrgla v obraz, jaz pa ne tajim, da sem ved divji planil iz te hiše in letel maščevat se nad Kettingom... Kdor vse izgubi, tega tem laže popade maščevanje in jaz

kar oče Malevž zvesto skrbi za cerkev sv. Janeza. Vsak teden vnelo prebira Domoljuba, kateremu se tudi še skozi pedsdeset let ni nikoli izneveril. Zvestemu delavcu in našemu naročniku tudi mi iskreno čestitamo k njegovim trem jubilejem in mu želimo, da bi ga dobri Bog še dolgo ohranil in njegovo družico vred čilega in zdravega.

Vranja peč pri Kamniku. Castilem sv. Urha sporočamo, da bo običajno vsakoletno opravilo sv. Urha v nedeljo 9. julija. Na predvečer bodo ob 7 večernice. V nedeljo bosta sv. maši ob 6 in 10. Vsakdo bo lahko opravil sv. spoved. Darovanje za cerkvene potrebe! Vas vse vabi cerkva sv. Urha na 663 m visokem hribu, s katerega je krasen razgled.

Vrhnika. »Zrtev spovedne molčevnosti« je naslov filma, ki ga v soboto 8. julija zvečer ob 9 in v nedeljo popoldne ob 4 in ob 9 zvečer predvaja kino Prosvetni dom. Kaže nam ta film trpljenje dobrega župnika, ki svoje življenje posveti ubogim in dobroteljem, pa v zahvalo trpi zaradi laži nekega zločinca, ki se mu je izpovedal in nato izkoristil spovedno tajnost. Na ta film opozarjamo vsi bližnji in daljni okolici!

Horjul. Dne 9. julija bo v Horjulu izredno slavje. Zbrali se bodo šolanci duhovskih in svetnih stanov, horjulski rojaki ter pokazali domu in svetu, da je Horjul sam na sebi sicer precej revnen in skromen, a bogat na izvrstnih delavcih, ki v raznih stanovih zavzemajo kot katoliški moške važna mesta v slovenskem javnem življenju. Tudi »Domoljub« želi vsem, ki se bodo 9. julija zbrali v označeni namen v Horjulu, obilo božjega blagoslova pri nadaljnem delu za dobrobit Cerkve in slovenskega naroda!

NAZNANILA

»Kmečka zvezca« je preselila svojo glavno pisarno v Ljubljani na Tyrševo (Dunajsko) cesto 38, to je v pritličje zgradbe Zadržne zveze, blizu kolodvora. Telefon doseđanj: 49-76.

Duhovne vaje KA za učiteljice s tečajem ZKU se bodo vršile neprekinjeno od 9. do 15. julija v uršulinskem samostanu. Ne zamenjavajte duhovnih vaj KA s duhovnimi vajami, ki jih prireja vodstvo uršulinskega samostana!

n Okrajni kmetijski odbor v Dravogradu priredi 16. julija »Gospodarsko prosvetni dan« v št. Danijelu nad Prevaljami, združen z otvoritvijo

Mladinski labor v Novem mestu 16. julija 1939

Kot je bilo že ponovno objavljeno, bo 16. julija velik mladinski labor v Novem mestu, na katerem bodo sodelovali vsi fantovski odseki in dekliški kroški Dolenjske. Priprave, ki jih vodi pripravljalni odbor s številnimi odseki, so v polnem teku in bo prireditev, kot že sedaj kaže, zavzela zelo velik obseg. Brez dvoma bo mladinski labor v Novem mestu pritegnil velike množice dolenjskega ljudstva, saj bo to prvi večji labor ZFO na Dolenjskem.

Da bo mogoče prireditev čim brezhibnejše organizirati, mora pripravljalni odbor že vnaprej vedeti vsaj približno število udeležencev. Zato smo razposlali te dni vsem fantovskim odsekom in dekliškim krožkom prijavne pole, ki naj jih odsekovni odbori, vsak za svojo župnijo, nemudoma izpolnijo in vrnejo pripravljalnemu odboru. Prijave nujno potrebujemo, če hočemo pripraviti dovolj prenočišč in kosil ter zaprositi za ojačanje vlakov.

Dovoljena je znižana voznina.

sadne višinske drevsnice, ki leži 800 m nad morjem. Naši ljudje pa imajo ob taki priliki veliko veselje s srečolovom in zato ga tudi nameravamo vključiti v spored. Prosimo darežljivosti in vabimo k obisku!

n Francozi v Kamniku. Ko je leta 1813 Napoleon porazen bežal s svojo veliko armado čez reko Berezino iz Rusije, se je pri general Belloti z zadnjimi močmi boril z avstrijsko vojsko za prelaz Ljubelj. In v teh bojih je največ trpela gorenska obmejna vas Rodine, kamor se je zatekel eskadron francoskih huzarjev, ki so z grozljivostjo in nasilji strahovali vaščane, ki so se upirali težkim bremenom, ki jih je zaradi vojske nalagala francoska uprava. Vsi ti dogodki se bodo odigravali v narodni igri na prostem, ki jo bo 22. in 23. julija uprizorilo društvo »Kamnik« na trgu pod Malim gradom.

n Katoliško prosvetno društvo v Radomlju priredi v nedeljo 9. julija ob 3 popoldne na vrtu poleg novega prosvetnega doma v Radomlju prvo veliko tombolo. Dragoceni dobinki. Zato pohitite s nakupom tablic. Cena tablici 3 din, na dan tom-

bole 4 din. Tablice se dobe pri g. V. Pogačarju in v trgovini Kaplja. Če bo slabo vreme, homo tombolo prestavili na 16. julij. Čisti dobček je namenjen za dograditev prosvetnega doma.

n St. Jernej na Dolenjskem. V nedeljo 9. julija bo na Gorjancih blagoslovitev in otvoritev novega gostišča in planinskega doma. Sodeluje godba iz St. Jerneja. Vabljeni!

n Zrebanje srečk loterije rejcev malih živali je prelozono na 16. julija.

n »Rešimo mladino pred alkoholom« je naslov važni knjižici, ki jo je izdal Higijenski zavod v Ljubljani. Toplo priporočamo!

n Podbrezje. Veliko tombolo s mnogimi lepimi dobinki priredi Prosvetno društvo na gasilskem vrtu v nedeljo 9. julija. Vabimo!

n Nakup orožja. Na javni licitaciji, ki se bo vršila dne 27. julija 1939 ob 9. uri v postlopuj okraj načelstva v Ljubljani, se bodo predlagale razne puške, samokresi itd. Licitacije za orožje se smejo udeležiti le osebe, ki so v posesti nabavnega dovoljenja za orožje in bodo smele kupiti le ono orožje, na katero se dovoljenje glasi. Na dražbi kupljeno orožje se mora v 8 dneh prijaviti občupravnemu oblastvu prve stopnje in prositi ali za orožni list, ali za dovolilo za posest orožja. Vsak kupec mora razven kupnine plačati še takso po 5 din za dražbeni zapisnik, dalje takso po t. p. 81 zakona o taksah v višini 4% kupne cene.

d XVI. višarsko romanje bo letos 12. in 13. avgusta. Odhod iz Ljubljane ob 7.15. Vlak se ustavi na vseh postajah od Ljubljane do Jesenic in vozi 10 minut za rednim jutranjim vlakom. Romarji, ki pridejo iz raznih krajev v Ljubljano, imajo tudi za to vožnjo 50 odstotni popust. Na razna vprašanja, če bo septembra kako romanje, moramo odgovoriti, da bo edino romanje na Višarje 12. in 13. avgusta. Priglasiti se je treba pri Prosvetni zvezi do 15. julija. Pri prijavi se plača 80 din, v kateri vsoli so obseženi stroški za vožnjo od Ljubljane do Žabnice in nazaj, skupni potni list in vizum. Za skupni potni list rabimo slike v velikosti 4x5 in sicer 2 za osebo. Zadaj naj bodo rojstni podatki, ime očeta in matere in pristojnost občine. Romarji, ki so potovali lansko leto na Višarje ali letos v Rim, ne rabijo slik.

Kongresne knjižice in znaki so pripravljeni za razpošiljanje po posameznih župnijah. Opozarjamo župnijske pripravljalne odbore, naj jih začno takoj prodajati, ko jim bodo dostavljani.

kakor mi je Bog mil, sem te tako strašno ljubil in ne samo tako, kakor kavalir ljubi gospodično. Zakaj če bi bil že oženjen in bi mi Gospod Bog dal edinega sina ali hčer in bi ga potem vzal, ne bi morda za njim tako žaloval, kakor sem žaloval za teboj!...«

Tu je gospodu Mihaelu za trenutek zmanjkalo glasu, toda premagal se je takoj, pomagal nekoličkrt z brčicami in govoril dalje tako:

»No, bolečina je bolečina in se ne da pomagati. Da te je Kelling vzljubil, ni čudno! Kdo bi te nen vzljubil?! In da si ga ti vzljubila, je to že taka moja usoda, pa tudi to ni nič čudnega, kaj sem namreč jaz proti Kellingu! Na bojnem polju, naj on sam pove, eveda niem slabši; toda to je nekaj drugega!... Gospod Bog je enega okrasil, drugemu odvzel, pa ga zato nagradil z razsodnostjo. Tako je tudi meni, brž ko me je veter po polji preinjal in me je minila prva divjoat, rekla vest: zakaj ju hočeš kaznovati? Zakaj hočeš prelini to prijateljevo kri? Vzljubila sta se, to je božja volja. Najstarejši ljudje pravijo, da proti arcu tudi helmanski ukaz nič ne izda. Volja božja je, da sta se vzljubila, da te pa nista izdala, potrjuje njuna poštenost... Seveda, če bi bil Kelling vedel, da si mi dala besedo, bi mu morda kriknil: »Zeloje! — toda on tudi tega ni vedel. Kaj je zaškrivil? — Nič! In kaj si ti zakrivila? — Nič! On je hotel oditi, ti pa se posvetili Bogu... Moja usoda je kriva, nihče drugi, kakaj, kakor je videti, je preš božji v tem, da naj oslanem jaz sicer... No, premagal sem se, premagal sem se!«

Gospod Mihael je zopet prenehal govoriti in začel hitro dihati kakor človek, ki se je po dolgem polapljanju dvignil iz vode v zrak, potem je prijel Kržišo za roko.

»Ljubiti tako.« je rekel, »da hoče človek zase vse, ni umetnost. Trije smo, ki se nam srce trga, sem pomišlji, boljše je, da eno prevzame trpljenje, onima pa ustvari uteho. Bog ti daj, Kržiša, srečo e Kellingom!... Amen... Bog ti daj, Kržiša, srečo s Kellingom!... Mene malo boli, a to ni nič...«

Bog ti daj... Za božjo voljo, to ni nič!... premagal sem se!...«

Govoril je vojaček: »nič!«, pa je vendar zobe stisnil in začel sikati, z drugega konca sobe pa se je oglašalo Bašino vekanje.

»Kelling, pridi sem, brat!« je kriknil Volodijovski.

Kelling se je približal, pokleknil, razširil roke in molče s največjim spoštovanjem in ljubeznijo objel Kržiši kolena.

Volodijovski pa je začel govoriti s pretrgamim glasom.

»Stisni mu glavo! Dovolj je trpel dečko... Bog vaju blagoslovit!... Ne pojdeš v samostan... Rajši vidim, da me bosta blagoslavljala, kakor pa, da bi me morala preklinjati!... Gospod Bog je nad menoj, četudi mi je zdaj težko...«

Baša, ki ni mogla dlje vzdržati, je planila iz sobe. Ko je gospod Volodijovski to opazil, se je obrnil k stolniku in sestri:

»Pojdita v drugo sobo,« je rekel, »in ju pustita sama... Tudi jaz pojdem kam, da malo pokleknem in se priporočim Gospodu Jezusu...«

In odšel je iz sobe.

Na pol hodnika je pri stopnicah srečal Bašo, prav na tistem mestu, kjer je v jez izdala Kržižino in Kellingovo skrivnost. Zdaj pa je stala Baša naslonjena na zid in strašno jokala.

»Tako mi je hudo!... Za božjo voljo! O Jezus!... Gospod Mihael, tako čestiti, tako pošten! O za božjo voljo!...«

Tedaj jo je prijel za roke in jih začel poljubljati iz hvaležnosti in genotja.

»Bog ti plačaj! Bog ti plačaj za tvoje srce!« je rekel. »Tih, ne jokaj!«

Toda Baša je še bolj začela ihteti in hlipati. Vsaka žilica se je tresla v njej od bolečin, z ustji je začela vedno hitreje zrak lovit, sriednjič je vzklopela in in bila z nožicami ob tla in začela tako glasno vpiti, da se je razlegalo po vsem hodniku.

»Neumna Kržiša, jaz bi enega gospoda Mihaela rajši imela nego deset Kellingov! Jaz gospoda Mihaela ljubim iz vse sile... bolj nego tetko... bolj nego učka... bolj nego Kržišo!...«

»Za božjo voljo, Baša!« je zaklical mali vitez. In hoteč njeno navdušenje zavreti, jo je objel, ona pa se je v vse silo pritisnila na njegove preš, tako, da je čutil, kako ji srce bje kakor splašeni ptički, zato je jo še krepkeje objel in tako sta ostala.

Nastal je molk.

»Baša, ali me ti res hočeš?« je spregovoril mali vitez.

»Da, da, dat« je odgovorila Baša.

Na ta odgovor se je tudi njega lotila razburjenost, pritisnil je svoja usta na njena rožnata deklška ustea in zopet sta tako ostala.

Med tem je zaropotal voziček in gospod Zagloba je planil v vežo in potem v jedilnico, kjer sta sedela stolnik in žena.

»Mihaela nič je kriknil v eni sapf. »Iskal sem ga povesel! Gospod Kržiški je pravil, da ga je videl s Kellingom. Gotovo sta se bila!«

»Mihael je tuc« je odgovorila gospa stolnikova. »Prišel je Kellinga in mu oddal Kržišo!« Solnati eteber, v katerega je bila spremenjena Lotova žena, je imel gotovo manj odrevenel obraz, kakor gospod Zagloba v tem trenutku. Nekaj časa je trajal molk, potem pa si je stari šlahič pomel oči in vprašal: »He?«

»Kržiša sedi e Kellingom tu zraven, Mihael pa je šel molit,« je odgovoril stolnik.

Gospod Zagloba je brez obotavljanja stopil v sobo in čeprav je že vse vedel, je vendar drugič osrnel, ko je videl Kellinga in Kržišo, ki sta si sedela e čelom ob čelu. Planila sta pokoncu vsa zmedena in nista znala zagovoriti besede, zlasti ker sta za gospodom Zaglobom vetopila tudi oba stolnikova.

(Nadaljevanje.)

Povest brezdomca

Postopač! Zoprna beseda! Posebno še tistemu, ki ni postopač po lastni zaslugi in ki ga je življenja pot zoper njegovo voljo vrgla na cesto. In tudi še onemu, ki ima še v sebi spoznanje in čut vesti. Vem, da bi marsikdo rajši prenesel zaušnico, kakor da mora poslušati la zaničevanjapolu naziv.

Postopačev je več vrst.

Nekateri so si krivi, da morajo vedno biti na cesti. Danes že davno osiveli možički so pred svetovno vojno delali po raznih krajih bivše Avstro-Ogrske: ceste, mostove in železnice. Zaslužek ni bil slab. Posebno mignerji po predorih in po kamnolomih so imeli kar naravnost sijajne plače.

Veliko izmed teh ljudi si je pozidalo svoj domek in si ustanovilo lastno družino in so začeli živeti na svoje. Nekateri pa niso mislili na prihodnje čase; živeli so kakor tiček v grmovju, iz dneva v dan. Življenje jim je potekalo v brezskrbnem uživanju in zapravljanju, ali pa so imeli kakšne druge vidne ali nevidne zapreke in razmere, da se niso mogli postaviti na lastne noge in na trdna tla. Ti nekdanji lahkoživci morajo biti danes zadovoljni s skorjico kruha, ki si jo izprosijo od usmiljenih src.

Po končani vojni se je število počestnih znatno pomnožilo. V časih tolikokrat imenovane in po mnogih izkoriščane krize je beračilo vse: staro in mlado, moški in ženske, preužitkarji, bajtarji in še njih otroci. Prosjaštvo je bilo na vrhuncu svoje slave. Saj je tedaj ta obrt tudi nekaj nesla. Danes srečujemo po naših cestah večidel le take ljudi, ki se niso mogli ali pa se niso hoteli povzpeti do lastnega doma. Med najhujšimi posledicami svetovne vojne je še do danes dobro cvetoče in razvito brezposelno cestovanje.

Še novo vrsto brezposelnih naj vam predstavim. Nekateri iščejo dela. Ka dobe, se ga z verno poprimejo in se ga drže ter hvaležijo Boga, ki jih je nepričakovano poklical do sicer trdo zasluženega, a vendar lastnega kruha. Drugi pa se polotijo dela, ali ni jim vsako delo po volji, ali dela sploh ne znajo, zato se ga hitro naveličajo. Tretji so pa take sorte, da se nikdar ne drže dolgo na enem mestu, nikjer nimajo obstanka, kar neko nemirno žilico imajo in neka nevidna sila jih poganja po svetu, naprej in naprej, dokler je še vetra kej.

Med te na zadnje omenjene duhove, nemirne in neugnane, spadam žalibog tudi jaz sam. Kakor skoraj vse tem duhovom, je tudi meni dub alkohola kriv, da moram na cesto in da se s ceste ne morem vrniti nazaj k rednemu življenju.

Ta nesrečna pijača! Ta zakrivi največ siromaštva. Tudi mene je vrgla v vrtnice življenja in mi pojedla pošten obstoj sredi človeških vrst. Zabredel sem v močvirje, iz katerega se jih je še malo rešilo. Spoznavam, da sem zašel, ali spoznanje je prišlo prepozno. Nikdar nisem imel človeka, ki bi mi bil znal pravilno in previdno odpirati vrata v življenje. Davno so že za mano časi, ko bi se dalo še kaj dobrega in pametnega narediti iz mene. Minili so in nič več se ne bodo povrnil, nikdar, nikdar več... Preljuba mladost, kam si se potopila! Kje si, kje si...
3*

Zakon mojih staršev je bil nesrečen. Oče in mati sta se poročila iz koristoljubja. Zato v hiši ni bila nikdar doma ljubezen, ni bilo medsebojnega spoštovanja; naš dom je bil vedna podrtija, hiša brez lepega in ljubelega miru. Še danes se spominjam: večer prepir in večna kletev in za nameček še kaj drugega zraven. Dostikrat je sredi družinskih viharjev zaigral še alkohol svojo žalostno vlogo, in tudi jaz sem pomagal piti čaj, ki je bil s strupom namešan. Neštetokrat sem doživel to: kadar med roditeljima ni bilo vse v redu, sta se oba, vsak od svoje strani, znašala nad menoj. Obunkan, preklinjan ter opsovan z najrazličnejšimi priimki in imeni, iz katerih ni žarela ljubezen, sem se skrival in odmikal, kakor sem se vedel in znal. Koliko dni je bil prikrit jok moj tovariš in lakota moja kuharica! Kot otrok sem vse to mirno gledal, trpel, poslušal in prenašal, razumel vsega ravnanja mojih roditeljev nisem, zapomnil sem si pa vse.

Kadar sem si pa kazen v resnici zaslužil, me pa niso znali nikdar pravilno kaznovati, niti mi dati potrebnega nauka in svadila, niti me opozoriti na posledice, ki bi lahko iz moje nerodnosti nastale. Včasih mislim: morda so me moji roditelji zares ljubili, a ljubiti niso znali ne mene, ne drugih svojih otrok. Tako smo rasli kakor zanemarjeni divjaki v vrtnarjevem vrtu. Ko sem šolo že zapustil, sem dostikrat spoznal, kako nepotrebne prepire imajo naši med seboj. Prosil sem jih, naj bodo pametni in naj prejenjajo s prepiri. Za plačilo sem bil sam ozmerjan z ne ravno najlepšimi priimki, zraven je še kakšna krepka padla po hrbtu.

Na svojih potih vidim večkrat ob cestah znamenja, križe in na njih berem zapisano: »O Bog, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!« Prav v smislu te prošnje odpuščam tudi jaz danes svojim staršem in vsem tistim, ki me na mojih številnih potih sovražijo in prezirajo.

Na stanovanju smo imeli naročene razne knjige in brošure, katere sem prebiral z vso žejo branja željne in radovedne duše. Danes

700 letnica minoritskega samostana v Ptuj

Kakor že večkrat objavljeno, slavi minoritski samostan v Ptujju letos 700 letnico ustanovitve svojega samostana. Predpriprave za to slovesnost so v polnem teku. Čč župne urade, naša katoliška družba in ustanove opozarjamo, da je želja samostanskega predstojništva, da se tega slavlja udeleži vsa naša javnost in z o. minoriti praznuje ta izreden dogodek. Spored slavnosti bo približno sledeči:

Prvi dan, 5. avgusta, bo mladinski danc — otroški praznik.

Drugi dan, 6. avgusta, je slovesnost za odrasle, za verske organizacije, posebno pa še za tretjerednike, ker se bo vršil ta dan tretjeredniški labor za vso Slovenijo.

Tretji dan, 7. avgusta, pa je romanje k Materi božji na Ptujsko goro.

Vsa nadaljnja pojasnila daje minoritski samostan v Ptujju.

Ob tej slavnostni priliki se bo igrala na prostem na Minoritskem trgu Davorin-Petančičeva igra »Kuga« (po Meškovi povesti »Črna smrt«). Igra »Kuga« se lahko vidi v minoritskem samostanu v Ptujju, levod 10 din. Spominška knjiga pa izide v kratkem ter se lahko tudi že kar naroči. Cena bo zmerna. Natančni spored bo objavljen pozneje.

Nad 25 milijonov škode po povodnji

Banska uprava, v prvi vrsti kmetijski oddelek, zbira točne podatke o vseh škodah, ki so jih povzročile letos zadnje tri velike povodnji v Sloveniji. Podatki se zbirajo na podlagi navodil, ki jih je izdalo kmetijsko ministrstvo v smislu sodobnih podatkov. Zaenkrat še ni dokončan splošni pregled, koliko znaša celotna, po vseh treh povodnjah povzročena škoda, ki bo dalo presegala škode prejšnjih let. Banska uprava bo pač morala priskočiti ubogim ljudem na pomoč z dohavo raznih žit, krompirja in drugih poljskih pridelkov.

Zaradi raznih vremenskih nesreč je bilo na primer lani razdeljeno med razne, po toči in povodnji, prizadete kraje 35.757 kg pšenice, 8105 kg rži in 256.450 kg krompirja. Letos bo treba pač še večje množine krompirja razdeliti med kraje, trpeče po zadnjih povodnjah. V preračunskem letu 1938-39 je banovina za razne kraje, trpeče po vremenskih nesrečah izdala 2.150.000 din, država sama pa 3.250.000 din. Letos bo treba prebivalstvu priskočiti še z večjimi doneski.

Splošno zatrjujejo, da znaša celotna, po treh povodnjah povzročena škoda v Sloveniji nad 25 milijonov dinarjev in najbrž še več.

vem, da vsa ta reč ni bila najboljše vrste, zakaj na mojo dušo so vplivale vse tiste liškovine kakor toča na rodovitno žitno polje. Porazno! To bo morebiti še najboljši izraz. Danes vem in spoznam, da ni vse branja vredno, kar se tiska, in obsojam iz dna duše tisto zoprno opravičevanje nekaterih naših sicer dobrih ljudi, češ: če bi ne smeli vsega brati, zakaj pa potem tiskajo! Zakaj...?

Se tole priznam javno, pred vsem svetom. Če bi ne imel v duši vsaj majhnega drobca vere, ki sem ga odnesel od svojega sedaj že ranjkega veroučitelja, potem bi bil že davno davno omagal in utonil v morja mlakuže in blata, katerega so mi drugi nasipali na cesto mojega življenja. Iz hvaležnosti ga imenujem javno. Bil je to pokojni marijapoljski župnik Ivan Müller. Brez njega in njegovih navodil, bi bil padel še desetkrat bolj globoko, kakor sem sicer. Vselej, kadar se spominjam njegovih besedi, prihajam do spoznanja, da dober duhovnik še po smrti živi in bo še živel, ko bo njegovo truplo že davno prekopano.

Ko sem dal šoli slovo, so me poslali v mesto in sem se začel učiti rokodelstva. Poleg glavne obrti so tam izdelovali tudi razne likerje. Prišel sem v roke malovrednemu in popolnoma brezvestnemu pomočniku. Tam se je dogodilo, da sem se prvič v življenju do nezavesti napil. Gospodar — ali recimo mojster — se za moj napredek v izvrševanju dela ni dosti brigal. Za moj duševni napredek pa že celo ne; Tem bolj se je pa brigala za moje učenje gospodinja — mojstrica. Svedela le bolj v svojo korist. Pestovati sem ji moral otroke, donašal sem ji s trga razne kuhinjske potrebščine. Za plačilo sem pa jemal številne zaslužene in tudi večkrat nezaslužene zaušnice, da mi je kar po ušesih šumelo. O, da! Grenko je še danes poglavje rokodelskih vajencev in učencev in obrtniških pripravnikov, ki še danes ni dovoljno rešeno. To, kar sem zapisal, srečavam še vedno na svojih potih križem po svetu. Ko bi nekateri oče in nekatera mati vedela, kje tavajo in kam zahajajo njihovi otroci, odkar so zapustili rodno hišo, marsikje bi pretakali krvave solze nad svojimi sinovi in hčerami.

(Nadaljevanje.)

V boj za naše časopisje!

Ljudje, varujte se nepotrebnih pravi!

Kaj dostikrat se zgodi, da marsikatera lahkovna oseba več let zaslonj dela pri kakem posestniku, posebno pri takem, ki nima, nujnih dedičev, ali kakor ljudstva pravi »nima prave žlahter«, ker pričakuje ali pa lastnik objubljuje, rekoč: »Le pridaj delaj, saj več, da bom vse tebi zapustil.« Tak heli suženj se res z vso vnemo potruži, da bi gospodarju kolikor mogoče ustregel in si s tem zagotovil posestvo po gospodarjevi smrti. Včasih tak gospodar svojo objubo izpolni, v pretežnih primerih pa se to ne zgodi. Tisti, ki je mnogo let brezplačno garal, gre navadno praznih rok od hiše ali pa dobi malenkostno odškodnino.

Večjo srečo pa je imel čevljarški pomočnik Tone. Matevž je bil poročen s Tonetovo teto, pa je umrla. Otrok ni bilo. Matevž je začel vabiti Toneta, naj da slovo šilu in kopitu in naj se preseli na Matevževo posestvo, ker bo opravljal vse gospodarske posle. v doglednem času pa bo itak posestvo dobil. Fant, ki je bil takrat star 23 let in čedne postave — marsikatero dekliško oko se je ozrlo za njim — se je začetkom obotavljaj, končno pa se je vdal in se preselil na stričevo posestvo, kjer je opravljal vse gospodarstvo popolnoma zastonj, dobival je samo hrano in stanovanje. Obutve in obleke je imel še od poprej dovolj. Kadar ni bilo doma dela, pa je delal pri prejšnjem čevljarškem mojstru.

Ker je bil na glasu zanesljivega fanta in dobriga čevljarja, se je začela zanj zanimati brhka Tika, ki je imela majhno posestevce s čedno hčico in kjer bi bil Tone lahko izvrševal čevljarško obrt. Ko je Tone to svojo namero razodel Matevžu, da mu je ta odločno odsvetoval in ponovno objubil, da mu bo svoje posestvo izročil in mu ne bo treba gledati za kajzaricami. Tone se je dal prepovoriti in je ostal še nadalje pri Matevžu; vsega skupaj je bil tam okrog tri in pol leta. Bil pa je toliko previden, da si je zapisoval dneve, ob katerih je delal pri Matevžu.

Matevž se je pa premislil in izročil posestvo 26 letnemu daljnemu sorodniku Tinetu. Tone je bil sveda nejevoljen, nakar mu je Matevž izročil hranilno knjižico z vlogo 8209 din z izrečno pripombo, da mu izroči to knjižico kot odškodnino za to, ker mu ni izročil objubljenega posestva. Ko pa je Tone zahteval, da mu mora Matevž plačati še odškodnino za odhod na zaslužku, je Matevž v navzočnosti Tineta dejal, da bo shtec plačal Tine.

Cez leto in dan pa ni hotel niti Matevž niti Tine plačati štiht, zato je Tone tožil oba. Tine mu je ponudil 2000 din, kar pa je Tone odklonil in tožil za 9000 din. Pričela se je dolgotrajna pravda, ki je tako izpadla, da je sodišče sicer prisodilo Tonetu okroglo 9000 din, priznalo pa je samo tretjino njegovih stroškov, dve tretjini pa je moral sam plačati, ti pa so znašali več kot 3000 din, tako da iz pravde ni nič prejel, marveč je še iz svoja doplačal. Matevž in Tine sta pa skupno plačala okrog 5000 din stroškov.

Ta pravda bi bila prav lahko odpadla, če bi bili Tone, Matevž in Tine količkaj uvidevni; Tone naj bi bil nekoliko manj zahteval, onadva naj bi pa bila nekoliko več ponudila, tako so pa stroški pobrali iz preveč petičnih žepov okroglo 10.000 dinarjev.

Nekaj za gasilce

V nemških kemičnih tovarnah so začeli izdelovati novo sredstvo za gašenje požara. To sredstvo se imenuje »Expyrol« in ga v Nemčiji tudi že uporabljajo, predvsem v industrijskih podjetjih, kjer bi ogenj, če bi izbruhnil, naredil gotovo mnogo več škode, kot pa kje drugod. Novo sredstvo za gašenje požara je neke vrste mešanica soli. Če to mešanico raztopijo v vodi, s katero gasimo, je takšno gašenje dosti bolj učinkovito, kakor če bi na ogenj zivali samo navadno vodo. Predvsem se kaže učinkovitost tega najmodernejšega gasilnega sredstva v tem, ker preprečuje vsako nadaljnje tlenje ožganih stvari. Ni se torej treba bati, da bi na kraju, kjer so gasili z »Expyrolom«, ponovno izbruhnil požar, kar se sem pa tja včasih tudi zgodi, če gasilci prezgodaj odidejo s pogorišča. Do zdaj smatrajo to sredstvo za najučinkovitejše od vseh.

Niti v Nemčiji se ne morejo povsod, kjer izbruhne požar, posluževati tega sredstva pri gašenju, in se morajo pač, kot drugod, še vedno zadovoljiti z navadno vodo. »Expyrol« najbrž tudi ni najcenejši, da bi ga mogli uporabljati povsod.

V pošteb pridejo gotovo le kakšna večja industrijska podjetja. Pri nas bi bili za zdaj zadovoljni že s tem, če bi imeli vsaj povsod dosti navadne vode, saj se dostikrat po deželi zgodi, da prihiti na kraj požara kar več požarnih bramb z najnovejšimi motornimi brizgalnicami, vode pa v bližini ni nikjer. Kaj nam pomagajo še tako moderne brizgalne, »Expyrol« in še vsa druga najnovejša sredstva za gašenje požara, ki so jih ali jih še bodo izumili, če pa ponekod nimajo ljudje niti sredstev, da bi napeljali vodo, da bi jo imeli vsaj za kuhinjsko porabo, če že ne za gašenje ognja.

NOVI GROBOVI

n Ne vemo ne ure, ne dneva. V Vrbju pri Zalcu je umrl zlatomašnik, duhovni svetnik Martin Uljenik. — Na Koroški Beli je odšel v večnost mladenič Jožef Jurca. — Solzno dolino je zapustila Marija Logar roj. Rožnik iz Vrzdence pri Horjulu. — V Dobu pri Borovnici je na veke zatisnil oči posestnik Ivan Drovatin. — V Kamaiku so djali v grob upravičitelja ljudske šole v Črnučah Rudolfa Znidrčiča. — V Škofji Loki so spremili k večnemu počitku gostilničarko Urško Kalan. — V St. Vidu so djali v grob Marijo Urbas roj. Arhar. — V Klečah pri Dolu je zapustil solzno dolino gostilničar Ivan Gostinčar. — Pri Dev. Mar. v Polju je odšla h Gospodu po večno plačilo Ančka Kuharjeva. — V Trbovljah je zapel mrtvaški zvon Vinoku Rotarju. — Na Jesenicah je mirno v Gospodu zaspal Kočar Rudolf, delovodja pri Kranj. ind. družbi. — V Mariboru je umrla zasebnica Mar. Herman roj. Zunkovič. — V Krškem je zapustil ta svet davčni služitelj v p. Jakob Flek. — V Kosezah je preminul žand. narednik v p. Pegam Franc. — V Ljubljani so umrli: vdova po doh. nadpazniku v p. Ivana Rapuš roj. Lukan, višji finančni svetnik Hinko Perne, znani zdravnik priparij v p. dr. Fran Derganc in soproga trgovca Marija Planinšek roj. Dané. Naj počivajo v miru!

RADIO LJUBLJANA

Četrtek, 6. julija: 20.10 Slovenščina za Slovence. — Petek, 7. julija: 20.10 Ženska ura: Zena v službi državne obrambe. — Sobota, 8. julija: 18.00 Za delopust, igra Radijski orkester 18.40 Pogovor s poslušalci, 19.30 Beseda h kongresu Kristusa Kralja, 20.00 O zunanjih politiki, 20.30 Živalski krog. — Nedelja, 9. julija: 9.15 Verski govor, 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz franč. cerkve, 12.15 Narodne pesmi poje gdč. Poldka Zupanova, 17.00 Kmet. ura, 17.30 Cimermanov kvartet, 20.00 Koncert pevskega zbora »Cankarc«. — Ponedeljek, 10. julija: 20.10 Zdravstveno predavanje, 20.30 Haydnova ura. — Torek, 11. julija: 20.00 Musorgski-Rimski Korsakov: Perzijski ples, 20.10 Kulturna zgodovina koroških Slovencev, 20.30 Koncert Učiteljskega pevskega zbora. — Sreda, 12. julija: 20.10 Osvobojenje slovenske krajine, 20.30 Violinski koncert, 21.15 Bežigrjski pevski zbor poje narodne (vojaške).

d Bralecem »Domoljubac« priporočamo, naj se poslužujejo pri nakupu oblačilnega blaga le naše domače tvrdke F. I. Goričar, Ljubljana, in sicer za boljše blago za moške in ženske obleke v glavni novi trgovini na Sv. Petra cesti 29, blago za stanovanjske opreme in nevestine bale pa v njeni podružnici na Sv. Petra cesti 30. Kdor hoče pa prav po ceni kupiti navadno delavno blago, na pr: moške delavne obleke, za otročje obleke kontenino za predpasnike in perilo, naj poišče Goričarjevo malo trgovino na Sv. Petra nasipu št. 29, to je za vodo, tam kjer je ponavadi krompirjev trg, tam dobite veliko vsakovrstnih ostankov od dobrega blaga po nizkih cenah!

SCHICHTOV
RADION

varuje
perilo!

Tudi brez mencanja in drgnjenja, če ga kuhate v raztopini Radiona, bo perilo bleščeče belo. Na ta način varujete tkanine, perilo bo bolj trpežno in Vas bo vedno znova razveseljevalo s svojo čudovito belino.

RADION BELINA!

Naše škodljive rastline

Med nadležni pleveli moramo šteti tudi razne stoklase, kot n. pr. mehko stoklaso, ki ji pravijo tudi steklasna, strklasa, glistnik, dalje njivsko, žitno in jalovo stoklaso. Vse naštete so med žitom in po polju neljube, dočim dajejo na travnikih dobro krmno.

Ker so si vse stoklase silno podobne, jih tu ne bomo vseh opisovali, marveč se bomo zadovoljili le z opisom mehke stoklase. Ta ima v zemlji eno ali dveletno korenino, iz katere požene sponalci mnogo volih, do en meter visokih členkovitih stebel ali bili, ki nosijo na koncu v lat zbrane cvete.

Na vsakem kolencu izvira črtast, prirosten, z mehкими dlačicami porastel list, ki objema z dolgo, rvjarkasto, zunaj dlakovo nožnico bil. Dočim so nožnice mehke stoklase kosmate, so pri žitni stoklasi gole. Bil konča v lat, ki je sestavljen in v klaske zbranih cvetov. Ti so pri mehki stoklasi jajčasti, od strani stisnjeni in kratko dlakavi, pri njivski in jalovi goli, pri žitni pa ali goli ali kratkodlakavi.

Resa je pri mehki in jalovi stoklasi daljša od pleve, pri njivski navadno tako dolga kot pleva, pri žitni pa krajša od pleve.

Ker so vse naštete stoklase nadležen njivski plevel, ki napravlja precej škode zlasti med žitom, nas zanima vprašanje, kako ga odpraviti ali mu zabraniti razvoj.

Predvsem je treba posvečati posebno skrb čistemu semenu, če se pa plevel le razvije, ga je treba skrbno odstranjevati, kar pa je precej sitno in zamudno.

Razen tega je paziti na gnoj. Znano je namreč, da gro seme stoklase skozi prebavilo živine nepokvarjeno in neprebavljeno ter ohrani skozi več let svojo kaljivost. Zato je nevarnost, da pride z gnojem vred na njivo.

Priporočljivo je tudi menjavati setev.

Dobro domačo pijačo brez dodatka pravega sadjeva naredite z **Jablincem** iz drogerije **Ivan Kanc**, Ljubljana, Nebotičnik Zavoj Din 20—, poština posebej.

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe. Pristojbina za male oglase se plačuje naprej.

Čevlje

ostanko raznih fazon, poceni prodaja Stermecki, Celje.

Vsaki osebi - družini

nudimo stalen zaslužek doma. - Plašite: A. N. G. Maribor.

Moške obleke

perilo in vsa oblačila po priznanih nizkih cenah si nabavite pri Preskerju, Sv. Petra 6, 14, Ljubljana.

Hlapca

sprejem na kmetijo. Plača 300 din. Nadgorica 3, p. Jezica.

Ugodno napredaj

kovaski meh, kovasko orodje in nekaj pohištva (češnjev les), v dobrem stanju. Poizve se pri A. Kahne, kolodvor, Višnja gora.

Ugodno prodam

dobro ohranjeni dvo-sedežni zapraviljivec, eno postreho, eno celo streho, svetilke, jermenasto vprego, dir, dva komata, vozni vzdigalnik, plahite za konje. — Poizve se: Kongresni trg 14 (na dvorišču).

Deklo

pošteno, vajeno kmečkih del, sprejem. — Jože Drakšar, Zbilje, p. Medvode.

Deklo

vajeno vseh kmečkih del na polju in pri živini, sprejem takoj. Martinova ulica št. 13, Bled.

Razne vrste zelišč

(zdravilnih), kupuje po najvišjih dnevnih cenah Kmet. družba, r. z. z. o. z., Ljubljana, Novi trg 3. - Zahtevajte informacije, pošljite vzorce in ponudbe.

Vsaka oseba

v vsakem kraju lahko stalno zasluži dnevno 40—100 din s prodajo vsaki mestni in hribovski hiši potrebnega predmeta. Pošljite vaš naslov v upravo »Domoljuba« pod »Takoj« 19625.

Pekovskega vajenca

sprejem takoj s hrano in stanovanjem v hiši, ostalo po dogovoru. Matija Zupančič, pekarna, Dol. Logatec št. 31.

Ržene rožičke

kupujemo po najvišjih cenah »Salus« d. d., kemična tvornica, Mengeš.

Čevljar. pomočnika

in vajenca - sprejeme takoj Miklavčič, št. Vid nad Ljubljano.

Dekle

za vsa kmečka dela in za gostilno, sprejem. — Knez Franc, Rašica, št. Vid nad Ljubljano.

17—18 let star fant

se sprejme takoj za kmečka dela. Ljubljana VII., Vodnikova 50

Lepega konja

2—3 leta starega, kupim oz. zamenjam za novi vozček na peresih. — Franc Hromec, Smartno, p. Moste.

Fige

za žganjkuho, zopet na zalogi. — Pogačnik Fran, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) c. 33

Kravarja

sprejem k osemglavi živini. Plača 250 din. Naslov v upravi »Domoljuba« pod 19681.

Hlapca

za vsa kmečka dela sprejme takoj Semraje, Tomačevo 18, p. Moste.

Kmečki mlin

na dva tečaja, oddam v najem s 15. julijem. Trbovc Justin, Jurkloster, Slavisva vas.

Kmetje!

Za 3000 din dobite pri nas velike nove mlatilnice s tresalniki in strom. Stroji so prvovrstni, cena nizka. Ne zamudite prilike in zahtevajte ponudbe. — Ferdo Smola, Sv. Jurij ob juž. zel.

Steječo pšenico

prodam. Istotam oddam v najem polje. Poizve se: Zg. Siska št. 199.

Hlapca

vajenega kmečkih del, sprejem takoj, Ljubljana, Vodnikova cesta 111.

Vajenca

sprejme sekirni kovač za sekirarsko obrt. — Cvetko Ivan, Kamna gorica 72.

Dekleta!

Vse, ki bočete biti moderno, lepo in poceni oblečene — ste povabljeni, da si ogledate zalogo raznovrstnih pomladnih in letnih vzorcev volnega in svilenega blaga za obleke in bluze, dileorobecev, nogavic, krepdešinov, ročnih torbic, svilenega perila itd. pri

Ivan A. Grosek

trgovina z mešanim blagom

Trebne na Dolenjskem

Svoboda znajo ceniti v vsej njeni širini in globini samo tisti, ki so že sami na sebi občutili valptov bit. (mk.)

SOLA V RETEČAH

Zaradi nove stavbe je naprodaj prejšnja šola enozazrednica, ob železniški postaji. Ima ograjen vrt (5 a), družinsko stanovanje in veliko učilnico. — Zaradi ugodne lege je zlasti primerna za obrtnike, za lokal ali za stanovanjsko hišo. Eventuelno oddamo tudi le za kopalno sezono. Informacije daje šolski upravitelj.

Črni gaber kupim

za takoj ali za posek pozimi. Plačilo takoj, tudi pred posekom. Ponudbe je potrebno poslati takoj na upravo »Domoljuba« pod številko 10392

MLIN IN ŽAGO NA DOLENJSKEM

na srednje močni vodi, ležeči ob basovinski cesti blizu večjega trga, zaradi boleznj oddam za daljšo dobo v najem samskemu ali pa tudi manjši družini, ki bi imela v hiši tudi stanovanje. Nastop lahko takoj. Naslov pri upravi »Domoljuba« pod št. 5000.

Nov redilni prašek

»REDIN« za prašiče. — Vsak kmetovalec si lahko hitro in z malimi stroški zredi svoje prašiče. Zado- stuje že 1 zavitek za 1 prašiča ter stane 1 zav. 6 din, po pošti 12 din, 3 zav. po pošti 24 din, 4 zav. po pošti 30 din. — Mnogo zabvalnih pisem.

Moštova esenca Mostin

Z našo umetno esenco Mostin si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izborno, obstojno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 stekl. za 150 litrov din 20.—, po pošti din 35.—, 2 steklenici po pošti din 55.—, 3 steklenice po pošti din 75.—. Pazite pravi Redin, in Mostin se dobi samo z gornjo sliko.

Prodaja drogerija Kanc, Ljubljana, Židovska ul. 1.

France: »Svojo ženo sem poročil radi tega, ker se je razlikovala od vseh drugih, s katerimi sem kdaj govoril.«

Peter: »Kako to misliš, razlikovala?«

France: »Edino ona je bila tista, ki me je marala.«

BREZPLAČEN POUK V IGRANJU
ZAHTEVAJTE BREZPLAČEN KATALOG
MEINEL-HEROLD
MARIBOR

Sodnik: »Torej priznate, da ste se priplazili v hišo ob dveh zjutraj. Kaj ste iskali tam ob tej uri?«

»Obtoženec: »Mislim sem, da je hiša, kjer stanujem.«

Sodnik: »Zakaj ste pa potem, ko je priča stopila na stopnice, zbežali ter se skrili v klet?«

Obtoženec: »Bil sem mnenja, da je moja žena.«

Nagrobne spomenike

iz starega pokopališča Sv. Krištofa (ter nove spomenike) po nizki ceni dobite dokler traja zaloga pri kamnoseku **KUNOVAR FRANJO** pokopališče Sv. Križ, Ljubljana.

O te šenske! Spela: »V tej obleki se ne upam več nikamor. Moraš mi kupiti novo obleko! — Miha: »Obleka in samo obleka ti roji po glavi. Ali ne bi mislila na kaj višjega?« — Spela: »Na kaj višjega? Saj res, kupi mi še nov klobuk!«

GONILNE JERMENE,

ŽAGE ter vse

MLINSKE POTREBŠČINE

dobite pri

BRCAR & Co, Ljubljana

Kolodvorska 95

Kartuzijski samostan

Pleterje v Sloveniji (pod Gorjanci) sprejema brate lajke med 20. in 35. letom. Prednost imajo rokodelci in poljedelci. Za izobrazbo zadostuje osnovna šola. — Podrobnejša navodila daje: Kartuzija Pleterje, p. Št. Jernej, Dravska banovina.

Pri tvrdki:

„Proteza“

Verovšek & Ko.
Ljubljana

Krčkov trg št. 19

Tramvajška in avtobusna postaja nasproti Mestnega doma dobite najcenejše in najboljše ortopedične in bandažijske izdelke kot: umetne roke, umetne noge, ortopedične steznike, oporne aparate, ravnodržalce, vložke za ploske noge, kilne in trebušne pasove, otroške popkove bandaže iz gume, popkove bandaže za odrasle, suspenzorje, gumi-nogavice, gumijaste varovalke za kolena in členke, povoje, vato, gaze, brizge, vsakovrstne terapijske pripomočke in higijenske predmete.

Lastne delavnice. — Za dame damska postrežba.

»Domoljuba« stane 33 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljuba«, naročnino, inserate in reklamacije pa uprava »Domoljuba«. — Oglasi se zaračunavajo po posebnem ceniku. — Telefon uredništva in uprave: 40-02. Izdajatelj: dr. Gregorij Potlak. — Urednik: Jože Košiček. — Za Jugoslovansko tiskarno: Jože Kramarič.